

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

KOROŠKI

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV./ŠTEVILKA 25

CELOVEC, DNE 23. JUNIJA 1966

CENA 2.— SILINGA

Vietnamske volitve

Volitev v Vietnamu seveda ne smemo primerjati z volitvami v drugih državah, ki imajo že nekaj skušnje v praksi svobodne demokracije. Če bo tam prišlo do volitev, ne bodo v nobenem pogledu podobne ameriškim ali angleškim. V tehničnem pogledu bo tam narejeno gotovo toliko napak in prestopkov, da bi jim lahko spodbijal veljavnost vsak propal kandidat z velikim uspehom.

Na važnost volivnega postopka opozarjajo dalje tudi debate v Washingtonu, javne in zasebne. Velika večina političnih ljudi dvomi, da bi se v tako kratkem času dale izvesti volitve tudi pri najboljši volji vseh prizadetih: Kyjeve vlade, vseh strank, vseh kandidatov, pa tudi vseh nasprotnikov volitev, na primer partizanov. Čim bolj je treba premišljevali in delati načrte za tehnične podobnosti v volivnem postopku, tem bolj stopijo pred oči težave, ki jih ne moreš premostiti kar čez noč. Zato se ne da oprekatati stališču generala Kyja, da volitve ne morejo biti pred pozno jesenjo, čeprav to stališče izvira iz nagibov, ki se niso čisto jasni in zato morda tudi sumljivi.

V Vietnamu so že imeli parkrat volitve, ta pojav torej ni neznan vietnamskim kmetom in delavcem. Tudi takrat so nastopile stranke, če jih smemo tako imenovati. Ker so bile prikrojene političnemu položaju, so obstajale praviloma iz pristašev posameznih kandidatov, navadno lokalnih gospodarskih veljakov, še večkrat so pa stranke predstavljala večja ali manjša plemena. Kdor je v plemenu kaj pomenil, je kandidiral in bil izvoljen. O kakšni splošni narodni stranki, ki bi imela trajen značaj, ni bilo niti govora. Šele izvoljeni poslanci so tvorili parlamentarne bloke, ki so pa ravno tako hitro razpadli, kot so nastali. Bili so ustvarjeni le za potrebe vodilnih politikov. Ta politični sistem je začel podirati pokojni diktator Diem, ki je ukrotil plemenske poglavarje in razgalil plemenske oborožene sile. Za Diemom so prišle politične zmešnjave.

Po Diemovem padcu je začelo kiliti politično življenje, toda bilo je in je še zmeraj omejeno le na mesta in industrijske ter prometne kraje. Pri tem se ni rodila nobena stranka s političnim programom. Ker torej pravih političnih strank v Vietnamu ni, je naloga, da organizirajo neke vrste nadomestek, padla na razne verske skupnosti, največ na budiste in katoličane, vendar pa njihove politične organizacije niso popolnoma odvisne od cerkvene hierarhije. To se vidi že na sestavi vodstva teh, recimo, političnih strank. Katoliške politične skupine vodijo navadni duhovniki, največ begunci iz Severnega vietnama, budistične pa navadni menihi. Kakšno ime bi dali tem nadomestkom? Samo v redkih slučajih si nadomestki pripisujejo vlogo političnih strank. Morda je največ takih težej pri nekatoličanih. Ni jih pa pri budistih, kajti njihove uradne organizacije naravnost odklanjajo sodelovanje v političnih akcijah, kot so volitve, ali političnih organov, kot je vlada. To pa jih ne moti, da ne bi postavljali političnih zahtev. Skratka: vse politične organizacije, ki so kakorkoli povezane z verskimi skupnostmi, hočejo samo vpliv na politiko, nočejo pa nositi odgovornost za politične akte. Na prvi pogled bi se dalo zaključiti, da se nameravanih volitev same ne bodo udeležile in da bodo le podpisale tiste stranke in kandidate, ki jih bodo smatrali „za naše“. Ni pa to že pribito. Si še lahko premisljijo, to bo pokazala šele bodočnost.

Katoličani se delijo v dve skupini, ki se med seboj ne koljeta, nista pa povezani v politično stranko.

Zmešnjava je pa na budistični strani. Zdaj so najbolj glasni pristaši, ki jih vodijo menihi s Tri Quangom in Tham Chauom na čelu. Do sedaj so samo pokazali, da znajo dobro organizirati demonstracije, izgredne in nemire. Uspehe so dosegli radi tega, ker se v take posle ne mešajo ostale budistične struje, ki so številčno veliko močnejše od, recimo, redovniških. Do sedaj so našli pet takih budističnih skupin, ki se nočejo pokoriti Tri Quangu in Tam Chuanu. Ako bi se družile, bi bil to najmočnejši volivni blok v deželi.

Za simpatije teh pet skupin se že sedaj vršijo zakulisni boji, ki so vanje gotovo vmešani tudi politični uradi ameriške vietnamske misije. Nekateri trdijo, da bi bilo v interesu ameriške politike, ako bi se teh pet skupin povežalo z zmernim delom katoliških volivcev in nekaterimi saigonskimi poli-

Velik sprejem de Gaulle v Moskvi

Francoski predsednik general de Gaulle je v ponedeljek prispel na dvanajstdnevni državni obisk v Sovjetsko zvezo. V Moskvi so se na ta obisk zelo skrbno pripravili. Sprejeli so ga tako svečano kot še nobenega drugega državnika zahodnega sveta. Na vnukovskem letališču v Moskvi so ga sprejeli in pozdravili najvišji sovjetski voditelji: sovjetski državni predsednik Podgorni, ministrski predsednik Kosigin, obrambni minister Malinovski in pa celotni diplomatski zbor. Najmanj pol milijona Moskovčanov pa se je zbralo na vseh cestah, kjer se je peljal de Gaulle, v gostem špalirju in ga prisrčno pozdravljalo.

Oddelek sovjetskih reaktivnih letal je predsednikovo letalo, s trikoloro okrašeno »Caravelle«, pričakovalo že na meji Sovjetske zveze in ga spremilo do Moskve. Letališče Vnukovo je bilo olepšano s francoskimi in sovjetskimi zastavami, častna četa je bila postrojena, in ko je de Gaulle izstopil iz letala, ga je prisrčno pozdravil sovjetski državni predsednik. Ta je v svojem pozdravnem govoru opozoril na to, da se je od leta 1944, ko je de Gaulle prvič in zadnjič med drugo svetovno vojno obiskal Sovjetsko zvezo, v Evropi mnogo spremenilo. Kremelj pripisuje pogovorom z »rešiteljem velike in za narodno neodvisnost boreče se Francije« velik pomen. Sovjetska zveza sprejema velikega francoskega voditelja proti Hitlerjevi koaliciji z močnimi čustvi prijateljstva. Vsa vprašanja hočemo razpravljati odkritosrčno in z vsem realizmom.

De Gaulle se je najprej zahvalil za povabilo, nato pa je dodal, da mu je s tem dana priložnost pogloblje spoznati Sovjetsko zvezo. Vidno ganjen je francoski predsednik dejal, da ne samo francosko in sovjetsko ljudstvo, marveč ves svet nestrno pričakuje od njegovega obiska daljnosežne posledice ne samo za odnose v Evropi, temveč tudi za mir na svetu. Med viharnim pozdravljanjem velikanske množice ljudstva je de Gaulle zaklical v ruskem jeziku: »Po meni pozdravlja francosko ljudstvo veliko sovjetsko ljudstvo. Naj živi veliko sovjetsko ljudstvo, naj živi, Rusija!«

Ob 14. uri po srednjeevropskem času je de Gaulle prispel na vnukovsko letališče.

Uradni obisk iz Slovenije na Koroškem

V torek, dne 21. junija in v sredo, dne 22. junija 1966, je obiskal Koroško predsednik Izvršnega sveta Slovenije Janko Smole, ki je s tem vrnil obisk koroškega deželnega glavarja Sime. Predsednika Smoleta sta pozdravila na avstrijsko-jugoslovanski meji na Ljubelju deželni podglavar dr. Kerstnig in dvorni svetnik dr. Lobenwein, navzoči pa so bili tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Pirkovič ter konzul Jeglič.

V spremstvu predsednika Smoleta so bili: podpredsednik izvršnega sveta Beno Zupančič, član republiškega izvršnega sveta Viktor Repič, republiški tajnik dr. Ivo Murko in šef kabineta Zvonimir Zalar.

V prostorih koroške deželne vlade v Celovcu sta izrekla deželni glavar in njegova soproga gostom iz Slovenije dobrodošlico. V svojem govoru je izrazil deželni glavar veselje nad protibiskom predsednika Smoleta in njegove gospe. Izrazil je hkrati upanje, da bi se stiki, ki obstajajo s sosedno deželo, nadaljevali preko okvira kulturne izmenjave.

tičnimi skupinami, ki pa na deželi dosti ne pomenijo. To bi dalo solidno podlago za prvo civilno vlado.

Načrt najbrž ni slab, krije pa v sebi veliko nevarnost: Tri Quang in njegovi pristaši hočejo pri volitvah na vsak način zmagati. Ako bi videli, da nimajo na svoji strani ostalih budističnih skupin in struj, bi se v cilju, da zmagajo, povežali, če treba, tudi s partizani. Tri Quang je namreč prepričan, da je njegov budizem močnejši od komunizma Ho-Ci-Minha, da mu torej politična podpora vietnamskih komunistov ne more nič škodovati. Bil je opozorjen na nevarno igro, ki bi jo igral, ako se spusti

Takoj po pozdravu je šel de Gaulle k zbranim sovjetskim ministrom in k 90 v Kremlju opolnomočenim veleposlanikom nasproti, ter vsakega posamič pozdravil. Za vsakega je imel prijazno besedo, posebno za oba kozmonavta Gagarina in Leonova.

Na vsej 40 kilometrov dolgi poti do Kremlja, na obeh straneh te, se je zbralo preko 500.000 Moskovčanov, ki so z zastavicami in robci pozdravljali visokega gosta, je de Gaulle stal zraven Podgornega v čisto novi sovjetski luksuzni limuzini.

Po dvodnevem bivanju v Moskvi, med katerim so bili na programu deseturni politični pogovori z Brežnjevom, Kosiginom in Podgornim kakor tudi druge protokolarne manifestacije, je krenil de Gaulle na potovanje po državi.

Zvedelo se je, da so v de Gaullov program dvanajstdnevnega obiska v Sovjetski zvezi vključili nekaj stvari, ki so prava senzacija. Francoski predsednik bo prvi tujec, ki bo videl sovjetski kozmodrom (izstrelišče vesoljskih ladij in raket). Ta nezaslišana izjema bo na sporedu v soboto, 25. junija, po obisku v Novosibirsku. Na kozmodrom bosta šla samo de Gaulle in njegov sin ter morda še Couve de Murville. Naslednji dan bo na sporedu druga senzacija — sv. maša v francoski cerkvi v Leningradu. Tudi to je prvi podoben primer v petdesetih letih obstoja sovjetske države. Vse to seveda samo dokazuje, kako izreden pomen pripisuje Sovjetska zveza sedanjemu obisku, ne nazadnje tudi, da si od njega precej obeta.

Predsednik Smole se je zahvalil za prijazen sprejem in ugotovil, da se v prisrčnem gostoljubju zrcalijo dobri sosedski odnosi med Slovenijo in Koroško. Izrazil je prepričanje, da bi mogli malenkostne težave, ki se pojavljajo tu in tam ali ki še obstajajo, premostiti.

Z gosti iz Slovenije so se razvili nato v zrcalni dvorani deželne vlade pogovori o vprašanjih, ki zadevajo obe deželi. Deželni glavar je uvodoma naglasil važnost teh razgovorov, ki naj bi služili za poglobitev dosedanjih odnosov. Izrazil je upanje, da bi razširili tudi izmenjavo na področju radia. Tako so n. pr. v načrtu skupne oddaje med postajami Ljubljano, Trstom in Celovcem.

Nakazane pa so bile še druge možnosti intenzivnega medsebojnega sodelovanja.

Predsednik Smole je izjavil, da naj bi strokovnjaki različnih področij Koroške navezali stike z gospodarskimi in kulturnimi ustanovami Slovenije. V tej zvezi je poudaril predsednik važnost tujskega prome-

v tako pustolovščino, pa je preveč zaslepljen v svoj prav.

Tri-Quangova taktika bi dala partizanom srečo, ki bi nanjo niti misliti ne smeli: ker bodo uradno nasprotovali volitvam in se jih ne bodo mogli udeležiti. V obeh saigonske vlade so namreč navadni uporniki, ki nimajo političnih pravic, Tri Quang bi jim dal priliko, da postavijo svoje kandidate v stranki, ki bo morda dobila večino v vietnamskem parlamentu.

Niti najbolj zagrižen sopotnik ne bi vietnamskim komunistom mogel izmisliti lepše prilike za „vietnamsko pot v socializem“.

Izžrebana je bila naslednja številka

2311

pri zavarovalnici

Jupiter V. V. a. G.

(Glej podrobno objavo na str. 4)

OBJAVA

Državne gimnazije za Slovence

Sprejemni izpiti za 1. razred bodo 9. julija 1966, ob 8. uri. Učence prijavite ali ustno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22, do 1. julija 1966.

Za prijavo so potrebni dokumenti: rojstni list, dokaz avstrijskega državljanstva in na dan izpita zadnje spričevalo, katerega bodo učenci dobili na dosedanji šoli 8. julija 1966. Popis učenca pošlje šola direktno na gimnazijo. Pri izpitu bodo učenci vprašani v slovenščini, nemščini in računstvu in sicer iz snovi, katera je predpisana za četrto šolsko stopnjo.

Glede sprejema v višji razred pa je potreben razgovor z ravnateljem.

Ravnateljstvo

ta in zaposlitev jugoslovanske delovne moči v Avstriji.

Nato so številni izvedenci zavzeli stališče do načetih vprašanj. Namestnik deželnega glavarja Ing. Thomas Truppe je spregovoril o cestnih zadevah, o gospodarskih odnosih in možnosti pojačitve teh pa je govoril predsednik Koroške trgovske zbornice, dipl. inž. Pfrimer, o gospodarskih stikih v okviru avstrijskega lesnega sejma pa podžupan mesta Celovec Novak. Vprašanje tujskega prometa je orisal predsednik tujsko-prometne zveze Vallon. Do tujsko-prometnih tehničnih vprašanj je zavzel stališče dr. Pogatschnig, deželni poslanec Lubas pa k problemu obmejnega prometa. Podglavar dr. Kerstnig je izrazil željo športnikov po tesnejši poglobitvi na športnem torišču. O kulturnih stikih med obema deželama pa je spregovoril tudi še vodja koroškega kulturnega referata dr. Polley. Izrazil je pobudo, da bi razširili kulturno izmenjavo tudi na dramsko področje.

V torek zvečer je priredil deželni glavar Sima v prostorih hotela Mösslacher v Vrbi gostom na čast sprejem, katerega se je udeležila vrsta uglednih osebnosti iz političnega, kulturnega ter gospodarskega življenja Koroške. Ob tej priliki je bila tako s strani deželnega glavarja kot s strani predsednika vlade poudarjena naloga, ki pripada glede izgradnje dobrih sosedskih odnosov med Koroško in Slovenijo ter Avstrijo in Jugoslavijo slovenski manjšini v deželi. Vsled tega je bilo le naravno, ako sta bila na sprejem v Vrbi vabljena tudi predstavnik obeh slovenskih organizacij na Koroškem.

Naslednji dan so si ogledali gostje iz Slovenije še vrsto gospodarskih in kulturnih ustanov dežele. Imeli pa so tudi priliko spoznati lepoto koroške dežele.

Brezdvomno pomeni tudi ta obisk iz sosednje Slovenije ponoven korak k poglobitvi dobrih sosedskih odnosov med obema deželama in državama.

Inž. Truppe v Sloveniji

Namestnik deželnega glavarja Koroške inž. Truppe je bil v četrtek in petek minulega tedna na obisku v Sloveniji. Na jugoslovansko-avstrijski meji so naše goste pozdravili član republiškega Izvršnega sveta inž. Kotnik, direktor Skupnosti cestnih podjetij inž. Cimolini in avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Riesenfeld. V četrtek dopoldne so si avstrijski gostje ogledali gradnjo nove gorenjske ceste, viadukt Perarico in letališče Brnik. V Ljubljani sta inž. Truppe in inž. Kotnik razpravljala o razvoju turizma in o cestnih povezavah med obema deželama. Še isti dan popoldne se je inž. Truppe odpeljal v spremstvu inž. Kotnika v Koper, kjer si je ogledal tovarno Tomos in Luko Koper, preko katere gre tudi precej avstrijskega tranzita.

Politični teden

Po svetu . . .

NEODVISNA DRŽAVA GVAJANA V JUŽNI AMERIKI

Pisana kot ognjem, ki se razpoči na tropskem nočnem nebu, je 26. maja 1966 zavihrala nova zastava nove države, v kateri je 152 let plapolala zastava Union-Jacka: zeleno-rdeče-rumeno-črno-bela zastava Gvajane, edine britanske kolonije v Latinski Ameriki, ki je postala 23. neodvisni član Commonwealtha (skupnost narodov — od leta 1948 uradno ime za britanski imperij).

Gvajana (dežela vode — v indijanskem jeziku) je sicer bogata naravnih zakladov, saj je četrti največji izvoznik boksita na svetu, ima ogromne plantaže sladkornega trsa in rezerve žlathnega lesa, vendar vse kaže, da se približuje notranjepolitični zmešnjavi.

Enajsto državo Južne Amerike ogrožata njeni sosedi Venezuela in Nizozemska Gvajana, ki se potegujeta za dve tretjini njenega sedanjega ozemlja. Poleg tega je Gvajana edina dežela na južnoameriški celini, ki jo pretresajo zagrizeni rasni spopadi.

Med 640 tisoč prebivalci dežele jih je blizu 320 tisoč indijskega rodu, blizu 200 tisoč pa afriškega, medtem ko so drugi mešanci, indijanski domorodci, Evropejci in Kitajci. Indijci in Afričani se že več let borijo za oblast. Ko so Britanci v 50 letih privolili v ustanovitev avtonomne (samostojne) vlade, je postal politični voditelj indijske narodne skupine prvi ministrski predsednik Čedi Džagan. Toda predlanskim se je nasprotje med rjavopoltim in črnim prebivalstvom dežele sprevrglo v državljansko vojno, ki je terjala 200 smrtnih žrtev.

Britanci so seveda takoj razglasili izredno stanje in storili tudi druge ukrepe, da bi preprečili premoč prebivalstva indijskega rodu. Toda kljub temu je ljudska stranka Čedija Džagana tudi po decembrskih volitvah leta 1964 ostala s 24 sedeži najmočnejša politična skupina. Toda voditelj črnecev pravnik Forbes Burnham se je zvezal z belci. Njegov nacionalni ljudski kongres z 22 mesti je sklenil z belci, ki ima 7 sedežev, povezavo, in je v tej obliki pripeljal deželo v neodvisnost.

Čedi Džagan je zdaj napovedal boj ustavi in Burnhamovi vladi. Združene države Amerike podpirajo Burnhama, ker se boji, da bi revolucionarno usmerjeni Indijci ustvarili kubanskemu predsedniku Fidelu Castru na ameriškem kopnem prvo mostišče. Tega Washington seveda ne bo dovolil in očitno je, da to ni miti v interesu britanskih laburistov.

PRI VOLITVAH V DOMINIKANSKI REPUBLIKI

Nedavno so se vršile v Dominikanski republiki predsedniške volitve, na katerih je zmagal desničarski kandidat Joaquín Balaguer. Dobil je 754.409 glasov, njegov nasprotnik, kandidat dominikanske revolucionarne stranke Juan Bosch pa 517.784 glasov.

Opazovalci Organizacije ameriških držav (OAD) trdijo, da so bile volitve poštene in svobodne. To izjavo so podali opazovalci potem, ko je poraženi kandidat Juan Bosch izjavil, da so bile na volitvah hude preware.

Dominikanska reformistična stranka (desničarka) Joaquína Balaguera, ki je bil pred štirinajstimi dnevi izvoljen za novega predsednika Dominikanske republike, je dobila 22 izmed 27 sedežev v novem senatu in 48 izmed 74 sedežev v predstavniškem domu. Volitve za novi parlament so bile isti dan kot predsedniške volitve.

Po dokončanih uradnih podatkih je revolucionarna stranka Juana Boscha dobila v senatu pet, v predstavniškem domu pa 26 mest. Tako bo novi predsednik Joaquín Balaguer s svojo vlado lahko izvajal svojo politiko, saj ji je za predloge, ki jih bo dajala novoizvoljenemu parlamentu, potrebna navadna veličina.

OBČINSKE VOLITVE V ITALIJI POTRDILE MOROVO POLITIKO

Koalicija levega centra pod vodstvom ministrskega predsednika Alda Mora je na občinskih in pokrajinskih volitvah v nedeljo, 12. in v ponedeljek, 13. junija utrdila svoj položaj.

Komunisti niso dosegli absolutne večine v Rimu in Genovi. V njihovih najboljših

občinah so dosegli kvečjemu 3 mandate zraven, v nekaterih so celo nekaj glasov izgubili. Nasprotno pa je koalicija levega centra dobila absolutno večino v pokrajinah Rim, Genova in Foggia.

Največji uspeh na volitvah so dosegli socialdemokrati pod vodstvom sedanjega državnega predsednika Saragata; skoraj v vseh italijanskih občinah in pokrajinah so podvojili število mandatov. Porazeni pa so izšli iz bojnega polja skrajni desničarji: monarhisti in neofašisti.

FRANCIJA IN ORGANIZACIJA SEVERNOATLANTSKEGA PAKTA

V sredo in četrtek minulega tedna je zasedal svet ministrov Organizacije severnoatlantskega pakta (NATO). Prvi dan zasedanja je bil ves v znamenju prepira med Francijo na eni in ostalimi štirinajstimi članicami Atlantske zveze na drugi strani.

Glavni točki na zasedanju sta bili: 1. ali naj ostanejo francoske vojaške enote v Zahodni Nemčiji? in 2. stalni odbor Organizacije severnoatlantskega pakta v Washingtonu.

Francija vztraja namreč, da je vprašanje stacioniranja (nastanjenja) francoskih čet v Zvezni republiki prvič zadeva med Bonnom in Parizom, drugič je to vojaško in ne politično vprašanje. Prišlo je do prepira, kajti Združene države Amerike in Velika Britanija sta vztrajali, da ne odločajo o stacioniranju vojaških enot na tujem ozemlju generalni, marveč vlade.

V stalnem vojaškem odboru Organizacije severnoatlantskega pakta so: Združene ameriške države, Velika Britanija in Francija. Tega naj bi razpustili in nadomestili z novim vojaškim združenjem, toda brez Fran-

cije. Proti tej odločitvi je ugovarjal francoski zunanji minister Couve de Murville. Ameriški zunanji minister Dean Rusk pa mu je odgovoril, da, ker Francija ne sodeluje več pri vojaških zadevah Atlantske zveze, ne more imeti več pravice soodločanja v najvišjem vojaškem združenju.

Proti načrtu štirinajstoričnice o preselitvi vojaškega štaba Organizacije severnoatlantskega pakta iz Pariza v Belgijo pa Francija nima nobenih ugovorov. Jedko je francoski zunanji minister Couve de Murville pripomnil: »Želimo bodoči deželi gostiteljici Organizacije severnoatlantskega pakta mnogo sreče.«

Pariz je pripravljen zadržati na francoskem ozemlju politične organe pakta, vendar pa ne bo nasprotoval, če jih bodo preselili v kako drugo državo. Francoski zunanji minister je na zasedanju sveta ministrov Organizacije severnoatlantskega pakta v Bruslju povedal, da Francija želi ostati članica Atlantske zveze, nastale na podlagi sporazuma iz leta 1949. To si razlagajo, kot da bi Francija rada ohranila le članstvo v politični strukturi (zgradbi) pakta.

Ko je razprava o bodoči vlogi francoskih vojaških sil v Zahodni Nemčiji zašla v slepo ulico, je izgledalo, da bo prišlo do odkritega preloma med Francijo in štirinajstoričnico. Tedaj se je vključil v debato holandski zunanji minister Luns, ki je predlagal, naj bi pogajanja o tem kočljivem predmetu prepustili stalnemu svetu Organizacije severnoatlantskega pakta.

V končnem sporočilu sveta ministrov Atlantske zveze je rečeno, da je treba spriče cepitve Evrope še nadalje ohraniti močno vojaško silo Organizacije severnoatlantskega pakta (NATO).

Razpravo o zbolšanju odnosov med Vzhodom in Zahodom pa so prepustili stalnemu svetu Organizacije severnoatlantskega pakta.

. . . in pri nas v Avstriji

PIFFL-PERČEVIČ SPREMENIL DOLOGBE O 9. ŠOLSLEM LETU

Prosvetni minister dr. Piffl-Perčevič je v torek, 14. junija, predložil ministrskemu svetu vrsto zakonskih sprememb, ki zadevajo 9. šolsko leto, tako imenovan »politehnični letnik«. Ta naj bi se po novem načrtu preimenoval v »poklicno pripravljalnico«. Predvideno je črtanje onega odstavka v šolskem organizacijskem zakonu, ki učence, ki so se odločili za poklic, oprošča predmetov: poklicnega nauka, praktične poklicne usmerjenosti in ročnega dela, vrh tega naj bi zato ustvarili zakonite predpostavke, da bi otrokom, ki stanujejo v oddaljenih gorskih dolinah, v izjemnih primerih dovolili, namesto politehničnega letnika, obiskovati deveti razred ljudske šole.

Kot razlog za preimenovanje »politehničnega letnika« v »poklicno pripravljalnico« navajajo v prosvetnem ministertvu med drugim nesporazum, ki ga je povsod v tujini povzročil z okrajšavo »politehnik«, kajti šole s tem imenom so v vzhodnih kot tudi v zahodnih državah. Vendar je tam »politehnik« visoka šola za tehnične vede.

Končnojavni učni načrt za to »poklicno pripravljalnico« predvideva zvišanje tedenskih ur na 33 (do sedaj 30) in dovoljuje v izrednih slučajih kot prehodno rešitev znižanje tedenskih ur na 28 (doslej 25). V teh številkah pa niso vračunani številni prosti predmeti. Nemščine in matematike bo šet ur na teden.

POLITIKA NEVTRALNOSTI DOPUŠČA RAZLIČNA POTA

Avstrijska in švicarska nevtralnost temeljita na istih, iz mednarodnega prava izhajajočih nevtralnostno pravnih načelih, vendar dopušča vsaki od obeh različne nevtralnostno politične ukrepe za zagotovitev te nevtralnosti.

V točki 1. moskovske deklaracije (izjave) je nakazana avstrijska nevtralnost po švicarskem vzoru, toda ta se nanaša na nevtralnostno pravo, ne pa nevtralnostno politiko, kar je dokazala podpora velesil pri prošnji za sprejem v Organizacijo združenih narodov (OZN).

To pomembno pojasnilo je avstrijski zunanji minister, državni poslanec dr. Lujo Tončič-Sorinj iznesel v torek, 14. junija v nekem govoru »O skupnosti in različnosti avstrijske in švicarske nevtralnosti« v žiriskem celovškem domu »Zur Meisen«. Zunanji minister dr. Tončič je v omenjenem govoru naglasil, da je tudi v dejanju in ne-

hanju nevtralnostne politike obeh dežel več skupnosti kot različnosti. Kjer pa prevladujejo razlike, te ne temelje na drugačnem pojmovanju nevtralnosti, marveč na različnih nacionalnih (narodnih) okoliščinah.

Tako razliko v nevtralnostni republiki je treba smatrati pripadnost Avstrije k Organizaciji združenih narodov, v kateri Švice ni, ki pa bo mogoče nekega dne le pristopila k tej svetovni organizaciji. O tem so pri ministrskih razgovorih v Bernu precej obširno razpravljali, kar je tudi jasno razbrati iz uradnega skupnega sporočila.

Tuda kar zadeva integracijska (povezovanje v celoto) vprašanja obstajajo v obeh deželah različni pridržki, je dejal avstrijski zunanji minister dr. Tončič, zato je za Avstrijo odprava carinskih neugodnosti po Evropski gospodarski skupnosti (EWG=EGS) mnogo bolj potrebna kot za Švico.

RADIOTELEVIZIJSKA REFORMA LE BREZ SOGLAŠJA ?

Že v 23. številki Našega tednika-Kronike smo pisali, da je vladna stranka, to je Avstrijska ljudska stranka trdno odločena rešiti vprašanje radiotelevizijskega zakona v smislu ljudskega glasovanja, ki se je vršilo od 5. do 12. oktobra leta 1964, najkasneje do 15. julija.

Na prvi seji (2. junija) je parlamentarni odbor razpravljal o novih predlogih Avstrijske ljudske stranke.

Ti predlogi so:

1. celotno oblast naj bi izvrševala zvezna vlada in ne zvezni kancler;
2. v nadzorni svet naj bi poklicali še dva nestranskarstva predstavnik, in sicer cerkvenega in športnega;
3. v prihodnje naj bi nastavili dva direktorja programa;
4. glavnega opravnika ne voli radiotelevizijska skupščina, temveč nadzorni svet, tako bi ustrezal ideji ljudskega glasovanja in pridobil zaupanje velikih strank;
5. Avstrijska ljudska stranka je tudi za omejitev reklame v radiu in televiziji.

Na seji parlamentarnega odbora za radio in televizijo pa je v torek, 14. junija, razložila svoje predloge tudi avstrijska socialistična stranka. S tem je nastal čisto nov položaj, ki spravlja v nevarnost sporazumno rešitev radiotelevizijskega zakona še pred koncem spomladanskega zasedanja državnega zbora.

Socialisti si skušajo pri izvolitvi glavnega

SLOVENC

doma in po svetu

Priznanje slovenskemu strokovnjaku

V veliki konkurenci med evropskimi, japonskimi in ameriški strokovnjaki za oblikovanje in proizvodnjo industrijskega pohištva je bil izbran dipl. inž. arh. Niko Kralj, docent na ljubljanski univerzi, za izvedenca Organizacije združenih narodov (OZN) za to delovno področje. Svojo prvo delovno dolžnost kot izvedenec-strokovnjak bo nastopil v Izraelu.

Slikar Mušič v Nemčiji

Slikar Anton Zoran Mušič iz Gorice je razstavljal zadnji čas v Trieru v Nemčiji. Slikar je v zadnjem desetletju priredil že več samostojnih razstav po Nemčiji in nemški listi objavljajo o njegovih razstavi dalje in ugodne recenzije. V Braunschweigu je sklenil z neko založbo pogodbo, po kateri bo napravil radiranke za neko knjigo Alaina Bosqueta.

Oceno sedanje razstave je objavil med drugim dnevnik »Mannheimer Morgen«, ki dostavlja, da pomeni za Mušiča prijazen sprejem v Nemčiji, morata tudi nekoliko popraviti krivice, ki mu je bila storjena, kajti leta 1943 so ga namreč internirali v koncentracijskem taborišču Dachau, kjer je ostal do konca vojne.

Prva nagrada za slovensko harfistko Štefica Žužek

Nedavno so na konzervatoriju v Maastrichtu na Nizozemskem podelili Pri d'excellence (izg. pri dek-selans = prva nagrada) slovenski harfistki Štefici Žužek. Na slovesnosti je mlada umetnica izvajala dela Bacha, Hindemitha, Rote, Flothiusa, Händla in Srebotnjaka. Podelitev te nagrade je za nizozemsko glasbeno življenje pomemben dogodek. Žužkova je druga harfistka, ki je dobila to priznanje. Program za to visoko odlikovanje je pripravila v rekordnem času enega leta. Štefica Žužek je leta 1964 diplomirala na ljubljanski Akademiji za glasbo. Leta 1965, ko se je prijavila za izpopolnjevanje svojega znanja pri nizozemski pedagoginji Phii Berghout, je z odliko opravila solistični izpit in potem začela pripravljati program za veliko tekmovanje. Poleg velike nagrade je dobila Žužkova tudi nagrado mesta Maastricht in zlato spominsko kolajno.

Pesmi Franceta Balantiča pri DZS

Državna založba Slovenije je objavila osnutek svojega programa za leto 1966. V njem je veliko novih in lepih obetov. Tako bo izšlo deset zvezkov Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, devet izvirnih leposlovnih knjig, sedem slovarjev, tri umetniške knjige, poleg tega pa še večje število leposlovnih in drugih knjig v raznih zbirkah.

Med slovenskim leposlovjem je opaziti tudi ime pesnika Franceta Balantiča. Državna založba Slovenije bo izdala njegove »Izbrane pesmi«. Uredil jih bo Mitja Mejak.

upravnika s svojimi predlogi med drugim zasigurati neko vrsto pravice veta (pravica posameznika ali države, da more samo s svojim glasom preprečiti sprejetje kakega zakona ali sklepa) in zastopajo zato stališče dvetretjinske večine v nadzornem svetu ali soglasno izvolitev v radiotelevizijski skupščini.

Socialistične predloge pa je poslanec Avstrijske ljudske stranke Fiedler ostro zavrnil, nakar je socialistični poslanec Libal izjavil, da naj avstrijska ljudska stranka nikar ne pričakuje več od socialistov kakih koncesij (dovoljenj). Tudi na seji vsake stranke posebej niso dosegli napredka. Svobodnjaška stranka (FPÖ) je izrazila naklonjenost socialističnih zahtev, ker po njih mnenju radiotelevizijski programi ne bi smeli biti zadeva samo ene stranke ali svetovnega naziranja le-te.

Socialisti so predlagali na torkovi seji (14. junija), naj bi bili v nadzornem svetu poleg šestih politikov tudi predstavniki avstrijske sindikalne zveze (ÖGB), delavskih in kmetijskih zbornic in zvezne zbornice, umetnosti in znanosti, ter po izjavi delovnega odbora ljudskega glasovanja tudi trije pooblašenci dežel. Vsaka zvezna dežela pa naj bi dobila tudi lastno deželno radijsko postajo.

Če bodo socialisti tudi predstavnikoma Cerkev in športa privolili, še ni odločeno. Prihodnja seja radiotelevizijskega odbora bo 29. junija.

V dunajskem radiu pa so ustanovili še isti dan (torek, 14. junija) nadzorni svet avstrijske radijske družbe z omejeno zavezo. Za predsednika so izvolili državnega tajnika zveznega poslanca Kranzlmayra (Avstrijska ljudska stranka), za njegovega namestnika pa državnega poslanca Liwaneca (glavnega tajnika Socialistične stranke).

KULTURNO LICE KOROŠKE

Na pobudo koroškega pisatelja Lorenza Macka je prišlo v četrtek, dne 16. junija 1966, v št. Vidu ob Glini do zanimivega diskusijskega večera o kulturnem položaju v deželi.

Podij, na katerem diskutira vrsta uglednih predstavnikov javnega življenja o aktualnih kulturnih vprašanjih, je dal ime ustanovi, ki jo pod nazivom »Podium« pozna danes vsa koroška kulturna javnost.

Nad sto udeležencev je pokazalo pretekli četrtek s svojo navzočnostjo veliko zanimanje za sodobna kulturna vprašanja dežele, o katerih so diskutirali: kanonik Johannes Pettau (za literaturo), prof. dr. Valentin Inzko (za slovensko manjšino), ravnatelj konservatorija prof. Keldorfer (za glasbeno področje), univ. doc dr. Moser (kot narodopisec, Giselbert Hoke (za upodabljajočo umetnost) in občinski svetnik C. F. Peturnig (kot politik). Diskusijo je vodil dramaturg Horst Eder.

V diskusiji, ki je bila zelo razgibana, so skušali udeleženci najti odgovor predvsem na sledeča vprašanja: Kakšna izrazita kulturna žarišča ima dežela, ali jih sploh ima? Kakšno je kulturno stanje na področju upodabljajoče umetnosti, glasbe in literature? Kako je z ostalimi kulturnimi področji? Katere kulturne ustanove oziroma osebe oblikujejo najmočnejše kulturno življenje v deželi? Ali podpirata država in dežela v zadostni meri kulturno delo? Kakšen je vpliv Koroške na kulturno ustvarjanje izven dežele? Kje stoji dežela na kulturnem področju — gledano v svetovnem merilu? Kaj oplaja kulturno delo? Ali storimo vse za kulturni razmah v deželi? Ali je Koroška privlačna za umetnika? Zakaj živi in ustvarja mnogo Korošcev, ki so mednarodno priznani, izven dežele? Ali je Koroška, kulturno gledano, preveč vase zaverovana? Kako je z nemško-slovenskim sodelovanjem na kulturnem področju? Ali vidimo naloge, ki so nam stavljeni na stikališču germansko-slovensko-romanskega sveta? Kakšne možnosti se odpirajo Koroški v zvezi z izgradnjo kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo ter Koroško in Furlanijo?

Glede nemško-slovenskega sodelovanja je dr. Inzko nakazal možnosti na literarnem področju, omenil je dela, ki so bila prevedena iz nemščine v slovenščino ter iz slovenščine v nemščino, v tej zvezi je navedel poleg Mohorjeve družbe tudi založbo dr. Bertla Petrei, prikazal pomen galerije 61, ki je odprla na široko vrata slovenskim umetnikom ter je šele tem potom koroška javnost imela priliko videti, da je Slovenija na področju grafike v svetu vodilna, spregovoril je o važnosti in pomenu kulturne izmenjave z našimi sosedi, nakazal nemško-slovensko sodelovanje v okviru celovškega radia, možnosti na prosvetnem polju ter poudaril potrebo po reviji, ki bi prikazovala kulturno rast dežele in bi pri njej sodelova-

li tako nemški kot slovenski kulturni delavci. V tej zvezi je napovedal C. F. Peturnig revijo, v kateri nameravajo objavljati prispevke, ki bi bili pisani v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku.

Lorenz Mack pa je napovedal za jesen leta 1966 razstavo poljsko-jugoslovansko-bolgarske knjižne grafike v št. Vidu. »Podij« pa namerava navezati kontakte tudi s slovenskimi pesniki in pisatelji ter jih povabiti k sodelovanju. Ob koncu diskusijskega večera so najožji sodelavci »Podija« skle-

Na sliki stoje: pisatelj Lorenz Mack; od leve na desno: kanonik Johannes Pettau, prof. dr. Valentin Inzko, ravnatelj prof. Robert Keldorfer, vodja diskusije dramaturg Horst Eder, univ. docent dr. Moser, Giselbert Hoke in C. F. Peturnig. Foto: Hammerschlag

3. festival folklorne v Celovcu

Naš časopis je že v prejšnji številki kratko omenil, da je bil v soboto, 11. in v nedeljo 12. junija, v Celovcu 3. folklorni festival. Udeležilo se ga je pet folklornih skupin iz Italije, Jugoslavije, Češkoslovaške, Zahodne Nemčije in iz Avstrije (Koroške).

Folklorni festival v Celovcu postaja od leta do leta bolj privlačna turistična prireditelja. Letošnji festival je stal pod geslom »Pet narodov pleše, poje in muzicira«.

Celotna prireditev je bila pod okriljem mestnega sveta. Celovski župan je otvoril na Mestnem trgu uradno folklorni festival in ples okoli »zmaja«.

Višek je dosegel festival na prireditvi folklornih ansamblov v soboto, 11. junija, zvečer v Mestni hali celovškega sejma. Celotno vodstvo je bilo v rokah dr. Bertla Petrei. Uvodne besede v festival je izrekel upravnik »Radia Celovec« Peter Goritschnig in kulturni referent mesta Celovca podžupan Rudolf Novak.

Vsi nastopajoči so pokazali svoje odlično znanje vsak na svoj poseben način. Italijo je zastopal zbor »Giuseppe Schiff« iz Udina (Vidma), katerega solist je zbudil splošno pozornost. Zbor je pel furlanske pesmi. Iz Češkoslovaške je prišel orkester narodne

nili ustanoviti nagrado, ki jo bodo razdelili vsako leto. Nagradili bodo:

- 1.) nadržnejše umetniško delo na Koroškem,
- 2.) najdržnejše publicistično delo na Koroškem,
- 3.) najdržnejši in najbolj pozitiven prispevek v diskusiji v okviru razgovorov »Podija«.

Nagrada ni zgolj finančnega značaja, temveč bodo stavili ugledni umetniki brezplačno na razpolago tudi svoja dela. Nagrado bodo razdelili prvič decembra leta 1966.

Pred diskusijskim večerom ter med odmorom so si ogledali udeleženci razstavo skupinske plastike umetnika Glawischniga.

XVII. Poletne igre v Brežah

V soboto, 25. junija, to je jutri se začnejo v Brežah letošnje poletne igre. To je že sedemnajstič, ko bodo na Petrovi gori igralci iz Friesacha prirejali dva meseca gledališke predstave, katerih kvaliteta je že zdavnaj preseгла raven amaterskega odra.

Sedemnajst let je od tega, ko se je okrog arhitekta Hannesa Sandlerja začela zbirati skupina amaterjev (ljubiteljev) gledališke umetnosti. Ti amaterji še prej niso nikoli igrali v gledališču. Tako so se razvaline na Petrovi gori spremenile v gledališko areno. Sandlerjeva gledališka skupina pa je rasla v umetniški ansambel, ki si je zastavil res veliko in odgovorno nalogo.

Letos bodo na Petrovi gori v Brežah uprizorili novo delo »Das heilige Experiment« (Sveti poskus) Fritza Hochwälderja, katerega delo so z uspehom uprizorili mnogi drugi veliki gledališki odri. Poleg tega dela pa bodo ponovili že lani igrano ljudsko igro »Gospoda Puntilo in njegovega hlapca Mattija« Bertolda Brechta.

Premiera novega dela »Sveti poizkusi« bo 25. junija, ob 20. uri.

V skladišču so odkrili freske

Pred dnevi so na oboku nekdanjega skladišča za najdena kolesa na Mestnem trgu v Ljubljani odkrili dobro ohranjene freske. Prostor je začel obnavljati Zavod za ureditev stare Ljubljane.

Strokovnjaki domnevajo, da so freske nastale konec XVII. ali v začetku XVIII. stoletja. Naslikal jih je neznan ljudski umetnik. Najbrž je bila na tem mestu takrat gostilna, saj slike prikazujejo razne pivske prizore.

PREDAVANJE O SODOBNI AVSTRIJSKI GLASBI V LJUBLJANI

Dr. Erich Marckhl, predsednik graške Akademije za glasbo in gledališko umetnost, je predaval nedavno na Akademiji za glasbo v Ljubljani o sodobni avstrijski glasbi. Dr. Erich Marckhl je priznan avstrijski skladatelj, profesor in organizator in ima veliko zaslug za živahne stike med jugoslovanskimi in avstrijskimi kulturnimi ustanovami.

NASTOP AVSTRIJSKIH PEVCEV V ISTRI

V Tartinijemem gledališču v Piranu je pred kratkim nastopila Avstrijska delavska pevsko zveza s programom, ki ga je izvajal moški zbor dunajske plinarne in mešani zbor poštnih in telegrafskih uslužbencev. Gostje so peli pesmi znanih dunajskih skladateljev.

IZREKI O PRIJATELJSTVU

- Obeduj s prijatelji, toda ne sklepaj kupčij z njimi. (Armenija)
- Skrb je dragocen zaklad, ki ga pokazemo le dobrim prijateljem. (Madagaskar)

PROF. MARIJAN RUS Z DUNAJA:

Spomini na nepozabnega Franceta Marolta

Čital sem Maroltovo razpravo »Gibčno-zvočni obraz Slovencev«. On mi le ljubil našega jezika, on ga je tudi dobro poznal. Omenjeno razpravo priporočam tržaškemu Mostarjem in koroškimi Mladjcem! Naj jo čitajo prav počasi z iztegnjenim kazalcem na čelu in z leve roko na srcu. Občudujejo naj Maroltove bistre oznake gorjanec, hribovec in planinec. Videli bodo, da natrapnost s tujkami ni znak učenosti, temveč le bojzljiv beg iz nepoznavanja naših domačih izrazov, jezikovnega sloga in slovnice. Namesto da bi šli k narodu v goste, da tam najdejo besedne zaklade, ti »esperantisti na kvadrat« vsiljujejo narodu sebe in svojo slovnico! Naj navedem le nekaj Maroltovih izrazov, s katerimi označuje hojo in kretanje naših kmetov, kateri so osnova njihovih plesnih gibov in korakov: napeta zamahovitost, vzpenjajoči se gib, vrtenica, potrs, premo prenašanje telesnega središča, rejanje v korak, krotovičast korak, človek se je uho-dil, udelal, uplesal; poljanska gibnost, gorjanec rine in kobali, poljanec jo maha, ubira, speši; polža zavijati in odvijati; ubranost se preobrne v prežnost.

Kaj bi rekel naš največji živeči Slovenec, prof. Trstenjak, ki globoke misli oblači v jasen, razumljiv in enostaven slog, če bi čital na pr. tele mostarsko-mladjevske izraze:

»Spustimo se v razložitev; v očesu moje

mame plava kit; stene zehajo ljudi; muka je totalna dimenzija; inspiracija bo stopila na dan glede na svoje emotivne in iracionalne komponente; relativizacija subjektivnega Prokrusta; počivati veje drevesa.«

Marolt je delal za narod po načrtu. Današnjim mladim ljudem je težko dopovedati, da so med igro »Pri fotografu« in med »Antigono« visoke stopnice. Kdor jih preskoči, ta ravna kot tisti Cankarjev junak, ki je vrata tako zaloputnil, da so se še bolj, kar na stehaj odprla. Sicer pa niso napake smrtni greh, temveč to, da jih zagovarjamo!

Francetu neskončno dolge vaje, pri katerih je s svojo duhovitostjo, s krepkimi kmečkimi primerami in kratkimi označbami prilik in ljudi skrajšal čas za polovico, niso služile le za to, da bi po načelu cirkuške dresure dosegel svoj cilj. Umetniško je zlival posamezne glasove v celoto, pridigoval je zbranost in pozornost. To mu je dalo osnovo za trenutno ustvarjanje, tako imenovano improviziranje na koncertu samem. Tam je »stresal iz rokava« prav pogosto čisto nove misli, ki so se razlikovale od tistih na vajah. Opozarjal nas je, da bo morda na prvem koncertu dirigiral drugače kot na vajah, in pri ponovitvi koncerta drugače kot nekaj dni preje. Zato smo na koncertu sledili njegovi roki z največjo pozornostjo; s tem smo sledili njegovim neustaljenim, nedognanim in trenutnim korakom. Z zagovarjanjem načela umetniške-

ga improviziranja je bil močno podoben genialnim svetovnim dirigentom, katere sem spoznal pozneje v tujini. Lani umrlemu generalnemu glasbenemu ravnatelju Knappertsbuschu so »mali« dirigenti na vajah pripravili, uvežbali operna dela; on sam je vaje sovražil. V šali je takole modroval: »Saj tudi papež nima vaje za pontifikalno mašo! On jo celebrira!«

Marolt je na vajah iskal sporazuma med zborom in med seboj. Umetnost zahteva jasen izraz, dogmatičnosti pa ne prenese. Treba je dopuščati premike v eno in v drugo stran. 2 x 2 je v umetnosti pogosto 3 ali pa celo 5! Zato France zboru ni vodil na metronomskih vajetih.

Spoznal je, da mora tudi pevec v zboru poznati načela pravilnega, torej globokega dihanja, in pa načela pravilne izrabe odmeva glasu v prsnem košu in v glavi.

Teoretično je razlagal in praktično uporabljal pravilo, da mora biti jasna in razločna izgovarjava osnovana na pravilnem dihanju. O telesni sprostitvi je pridigoval in o prožnosti pevskih organov. Dandanes se s takimi problemi ukvarjajo tudi govorniške šole in zdravniške vede.

V glasbeni frazi ne dihalo le pevci, piskarji in trobentači! Lansko leto je dirigent Krips postavil pravilo, da v širokem pomenu besede »dih« tudi goslačeva roka, prsti pianista in roki dirigenta. Z urejenim dihanjem kontrolira vsak izvajajoč glasbenik tempo, prelivanje tona v prostor, naraščanje tona, skratka: oblikovanje glasbene fraze, ker pač dih poveže samostojne tone v celoto. Tudi orkester »dih«, to pa celo v odmo-

rih, ko se pripravlja na nove vstope. Dihanje ureja in vzpostavlja celo zvezo med izvajalci in med publiko. V tem je prilagoditev, povezanost umetnika s publiko. Ta prilagoditev je socialna prvina duševnega dela. Ona poveže doživetje in uživanje izvajajočih in sprejemajočih.

Vse to je tudi naš Marolt zaslužil. Če je na koncertu dvignil obe roki in nas opozoril na začetek pesmi, je nam v posnemalnje globoko vdihnil in s tem vzpostavil potrebno zvezo med seboj in med nami.

»Dihanje« v širokem pomenu besede, torej dviganje in padanje, zasledimo v naravi sami; podobno je dvojnatemu dihalnemu procesu vdih in izdih: plima in oseka, dan in noč, rojstvo in smrt (dušo je izdihnil) in še več takih parov. Na eni strani gre za zbiranje moči, za pot k cilju, za iskanje, za težnjo po izrazu in zavest sile, na drugi pa za izraz, za sprostitve in za hrepenenje po novi sili.

Marolt ni dirigiral odsekano, temveč tekoče, prelivajoče. Vodil nas je z malenkostnimi gibi rok, s pogledom in z izrazom v obrazu. S sijajem v očeh nas je pohvalil, z jesiharji nas je nahrulil.

Bil sem član akademskega zbora že ob njegovi ustanovitvi. Bilo nas je 47. Na prvem koncertu v Mariboru (4.VII. 1927) sem sodeloval v zboru in kot solist.

Pa kako to, da nismo najprej nastopili v Ljubljani, kjer je bil sedež univerze? Mariborčani so bili bolj »korajžni«, mariborska »Glasbena matica« pa bolj napredna kot pa ljubljanski zamudniki!

(Dalje prihodnjik)

Ljubiteljem lepoga cerkvenega petja

V nedeljo, 26. junija, bo napravil izlet na Koroško odlični cerkveni pevski zbor iz Domžal pri Ljubljani pod vodstvom svojega zborovodja preč. g. kanonika prof. Matija Tomca, ki je hkrati že nekaj let župnik v Domžalah.

Najprej se bodo ustavili v Šmihelu pri Pliberku, kjer bo ob 10. uri sv. maša. Vernike opozarjamo, naj po maši ostanejo v cerkvi, ker bo zbor imel še kratek (pribl. 20 minut) cerkven koncert, pri katerem bo zapel znano in zelo lepo Tomčevo kantato »Marijina božja pota na Slovenskem«.

Onim, ki ne bi mogli priti v Šmihel, nadalje Rožanom, Celovčanom in onim z Gur pa javljamo, da bodo imeli priliko slišati zbor pri popoldanskem blagoslovu, ki bo ob 6. uri pop. v št. Janžu v Rožu.

Prof. Matija Tomc je eden najbolj znanih živečih slovenskih skladateljev na področju zborovske (cerkvene in svetne) glasbe. Posebno skoraj vsakemu namšenemu cerkvenemu pevcu je znana Tomčeva »Slovenska maša«, njegove »Ave, Jezus« in druge obhajilne in Marijine pesmi. Ob priliki tega izleta bo njegov zbor — nad 60 članov! — zapel poleg že omenjene kantate med drugim tudi sledeče pesmi: »Sv. Ciril in Metod« (M. Tomc), »Zdrava, Marija« (A. Schwab), »Darujemo Ti, o Gospod« (A. Jobst), »Zdrava, Marija« (A. Foerster — iz opere »Gorenjski slavček«), »Je mrak končan« (Ign. Hladnik), »Sapice majak« (Fr. Kimovec) in po potrebi še nekaj drugih.

Kdor torej hoče slišati zares lepo in ubrano cerkveno petje, naj ne zamudi te izredne prilike v Šmihelu oz. v št. Janžu! Ne bo mu žal!

ŠT. LENART PRI SEDMIM STUDENCIH

Prvo nedeljo v juliju, dne 3. 7. 1966, bo ponovil salezijanski misijonski duhovnik iz Indije, Clive Dominik Hurley svojo novo mašo s svojimi dobrotniki iz šentlenartske fare. Ob 9. uri se zberemo pri farni cerkvi, odkoder gremo v procesiji k Naši Gospe pri sedmih Studencih, kjer bo ob lepem vremenu maša na prostem. Verniki od bližini in daleč vabljeni!

ŠT. JAKOB — REKA

Otvoritev »Rožanskega doma«

Koliko zmore privatna podjetnost posameznika, dokazuje pension-restavracija »Rožanski dom«, na Reki, občina št. Jakob v Rožu. Mladi gostilničar g. Mihael Antonič je v kratkem času svoje gostinsko podjetje docela prenovil, letos pa izpolnil še z veliko jedilnico in avtomatičnim dvotirnim kegljiščem. Otvoritev nove jedilnice in kegljišča je bila tik pred pričetkom tajske sezone 10. junija.

Pri Antoniču je gostilna že od leta 1891. Hiša je že tedaj pripadala tudi stiskalnica za sadje — »preša«, ki je bila sprva na vijake. Potem so kmalu stiskalnico preuredili v hidravlično; to je bila prva take vrste v Zgoranjem Rožu. Tudi trgovina z mešanim blagom je že 75 let v lasti Antoničev. Ustanovitelj vsega tega je Matevž Antonič, po poklicu žagar. Hišo je 1889 vzel v najem, pustil žaganje in začel s trgovanjem. Bil je naraven trgovski talent.

Letos 8. marca je uradna komisija dovolila gradnjo jedilnice in kegljišča. Mojster ing. Hans Palmisano je že popoldan začel z zidanjem. Dne 28. maja je bilo že oboje uporabljivo.

Ogleda vredna je obednica, zgrajena in urejena po zamisli arh. Hermannja Traerrja. Gotovo med Beljakom in Pliberkom ni tako lepega prostora. Ogromna steklena okna, svojevrstne mize in klopi, originalna razsvetljava in svojska dekoracija s kelimpreprogami je res nekaj za oko, dobra postrežba pa tudi zadovoljuje domače in tuje goste. Za kegljače pa je privlačna točka dvotirno, popolnoma avtomatično kegljišče.

Delo hvalei mojstre: mizarja Gradischniga iz Celovca in Wuntscheka iz Nonče vasi pri Pliberku, ing. Antona Schlappnerja iz št. Jakoba, ki je oskrbel razsvetljavo. Seveda je pa podjetni gospodar sam dal mnogo namigov in nasvetov za to, kako naj »Rožanski dom« izgleda. Želimo, da bi podjetje lepo napredovalo.

BISTRICA V ROŽU

Dne 13. junija smo z veliko udeležbo žalnih gostov spremili k zadnjemu počitku na domače pokopališče v Sveče Katarino Fortin iz Rut (Medvedji dol) po domače Šurkovo mammo. Pokojna Šurkova mama je bila najstarejša ženska v naši fari, dosegla je visoko starost 92 let. Bila je 35 let vdova in živela pri svoji hčeri na Bistrici v Rožu, ki ji je stregla z vso otroško ljubeznijo.

Šurkova hiša v Rutah je bila takorekoč meznarija cerkve sv. Mihaela, kajti pokojni Šurk je vestno opravljal posel cerkvnika do svoje smrti. V hiši so dali Šurkovi, ki so bili globoko verni in tudi svoj narod niso zavrgli, duhovnikom na razpolago sobo, kjer so lahko po potrebi tudi prenočevali in bili postreženi po Šurkovi mami. Seveda so morali duhovniki hoditi v Rute peš preko dve uri, da so mogli tam opraviti svoje dolžnosti v cerkvi in v šoli.

Domači g. župnik so se v ganljivem govoru poslovili od pokojne Katarine Fortin. Naj v miru počiva, ostalim pa naše najtoplejše sožalje.

Neki dogodek iz leta 1919 nam je še v dobrem spominu in ga tudi tukaj opišemo.

Bilo je v začetku januarja, ko so se na slovenskem ozemlju Koroške odigravali boji. Tedaj je zbežalo več domačinov čez Karavanke. Tudi k Šurku v Rute so prišli nekateri begunci, bili tam postreženi in dobili tudi prenočišče. Gospod Šurk je povedal beguncem, da je tudi g. župnik iz Zrelca, sedaj skoraj 90 let star v Ljubljani še živeči prelat dr. Janko Arnejc, pribežal k svoji sestri oz. svaku že umrlemu humperškemu gozdarju Rezmanu v Rute. Šurkovega očeta so begunci prosili, da obvesti g. dr. Arnejca, da bodo šli zjutraj čez Karavanke, morda se tudi on pridruži begunski skupini. Ta se jim je z veseljem pridružil. Nato so odrinili na težavni poti čez Medvedjak.

Ko smo se vrnili s pogreba pokojne Šurkove mame, nas je presenetila vest, da je na Bistrici zopet mrlič, umrl je nenadoma 71 let stari rentnik Nikolaus Limasi, kakor je ugotovil zdravnik dr. Jelen, zadet od srčne kapji, bolehal je sicer že dalj časa za ne-duho.

Nikolaus Limasi je bil nečak bivšega selskega župnika Limasija in brat tamošnje župniške gospodinje Mici. Bil je vobče priljubljen in zelo mirnega značaja. Naj v miru počiva. Ostalim pa, posebno sestri naše sožalje.

ŠKOCIJAN

(Prvo sv. obhajilo)

Nad vse lep in nepozaben dan otroške dobe je nedvomno dan prvega obhajila. Duhovna priprava za ta praznik, sodelovanje dobrih staršev pri tem vpliva nenavadno na nečno otroško dušo. Le pogled jih, kako so dobro razpoloženi.

V vsakem oziru lep dan je bila druga binškočna nedelja za škocijanske otroke. Lep dan je bil zbudil male prvoobhajance škocijanske župnije in jih lepo spremljal in razveseljeval.

Okoli 7. ure so prihajali otroci, spremljani od domačih, lepo oblečeni, posebno deklice v belih oblačilih, z vencem na glavi, deklica pa s svečami v rokah.

Ob 7. uri se je pomikala mala čredica izpred župnišča proti cerkvi. Vodil jih je g. župnik v hram božji. Za njimi so šli drugi verniki v cerkev, ki so jo docela napolnili verniki. Med njimi smo opazili tudi razne tuje turiste. Z zanimanjem so sledili cerkvenim obredom. Gotovo so se spomnili svojega dne, ko so kot danes ti otroci, oni še brez skrbi, uživali iste občutke otroške dobe.

Začela se je sveta maša. Ob obhajilni mizi so bili zbrani prvoobhajanci. Za njimi so stali sorodniki otrok. Na koru so zadonele orglje ter poveljevale ta dan. Petje je bilo ljudsko, ki ga najrajši poslušajo tudi gostje, kakor so se že mnogi tako izrazili. V primerenem nagovoru je domači g. župnik podal lep nauk otrokom. Nad vse važen pa je bil nagovor za starše. Da, starši, otrok je odsev staršev, družine. Kakršno je drevo, tak je tudi sad. Temu dejstvu ne more nobeden ugovarjati. Veliki papež Leon je rekel: »Dajte mi dobrih družin in svet se bo spreobrnil.«

Pri nas na Koroškem

Minila je lepa slovesnost. Prvoobhajanci so odšli iz cerkve v farni dom. Dobre matere so jih spremljale tja. Tudi bratov in sestric obhajancev ni manjkalo tokaj. Mali so bili potrebni malo pokrepčila. Na to pa je že teden poprej mislila dobra sestra Gabriela in z veseljem pripravila, kar je bilo potrebno. Njej bodi zahvala!

Da ne bi mali pozabili pozneje tega dne, je spreten fotograf postavil prvoobhajance v vrsto in jih fotografiral. Po večkratnem klicu: »Mirno, pazite!« je le slednjič spravil to čredico v svoj aparat. Pa še ni bil zadovoljen. Resno je takoj zaklical: »Ostanite še na prostoru! Sedaj hočem fotografirati še vaše mamice, da boste skupaj ne le doma ampak tudi v mojem aparatu.« V par minutah se je to uresničilo.

Polagoma se je farni dom izpraznil, postalo je zopet tiho. Ne le nedolžnim otrokom, tudi drugim bo ostal ta najlepši dan otroške dobe v lepem spominu.

SVEČE

(Služila je Bogu)

V ponedeljek, 6. junija, je bila pokopana na sveškem pokopališču Lucija Singer. Bila je najstarejša vaščanka; umrla je v 88. letu starosti.

Rajna je bila šivilja, znala je plesti in izdelovati odeje. Zelo rada je prepevala Bogu v čast, imela je lep alt. Koliko sta prepela z rajnim organistom in meznarjem Jankom! Lucija je bila vneta za vse dobro. Bila je članica Marijine družbe pa tudi tretjerednica. Dolga leta je vestno raznašala verske liste, posebno Nedeljo. Zraven je poleti nabirala rože za v cerkev. Bila je ustanovna članica katoliškega izobraževalnega društva Kočna v Svečah, ki je bilo ustanovljeno l. 1909.

Zadnja leta je zelo opešala. Imela je kamrico pri Joštu. Lepo so gledali nanjo, čeprav si niso bili v sorodu, in ji v dolgotrajni boleznini stregli.

Ob grobu so se poslovili sovaščani od nje s pesmijo Lepa si roža Marija, ki jo je rajna tako rada prepevala.

Po dolgem in trudapolnem življenju naj se rajna Lucija spočije v Bogu, kateremu je darovala toliko svojega časa in svoje ljubezni.

DOBRLA VES

K smrti g. Ivana Dolinarja v št. Primožu na Muti naj omenimo, da je bil ustanovitelj izobraževalnih društev v Dobrli vasi in Šmarjeti pri Velikovicu. Gotovo se ga predvsem starejši prosvetarji v obeh krajih hvaležno spominjajo.

VOGRČE

(Sv. birma)

Kaj je naš sveti Florijan proti temu, kar smo doživeli v sredo, 15. junija! Florijana obhajamo vsako leto, sv. birmo pa enkrat v 10 letih. Zato naj bo praznik sv. birme nad vse lep.

Da Vogrče kljub svoji majhnosti in skritosti le niso tako majhne in malovredne, so hoteli pokazati vsi farani. Otroci so se seveda pridno učili pri binmanskem pouku, dekleta so po vsem težkem dnevnem delu pozno v noč pletle vence in jih napletle na stotine metrov, fantje so pripravili drveša za »vrate«, starejši fantje in moške pa so se lotili mlajev (Maibaum). Ampak kakšnih! Takšnih, da so bile nekaj dni vse Vogrče v napetosti in radovednosti, kdo bo zmagal: ali težki mlaji na tleh ali moške in fantje. Mlaja sta bila dolga nad 30 m, torej višja od zvonika. Začela se je borba: prvi dan je zmagal veliki mlaj: dvakrat je streljal glavo in odlomil vrh in obležal na tleh. Moške niso obupali, posebno škofov Maks je kot general preštudiral vso strategijo. Prešli so v napad, vse popoldne se je ponavljalo »ho-ruk« in zmagali so! S korajžo, trmo in tehniko pa s skupnim delovanjem. Kaj pa mislite, kakšna sramota bi bila, če bi ne! Mlaji so jim v čast!

Cerkve se je tudi pripravila na praznik s svatovsko obleko rož in vencev, posebno pa še z dvema okrasoma. Na lopci je bil prenovljen oltar sv. Florijana, kjer je vsako leto na praznik sv. Florijana sv. maša. Ta starodavni oltar je zelo dragocen, saj izvira

približno iz leta 1680. Prenovil ga je mojster Campidell in je stal 6.000 šilingov. On je prenovil tudi pokopališki križ. Posebno sta križ in vsa cerkev pridobila na lepoti z novo streho iz »šintelnov«, ki jo je mojstersko napravil tesar Franc Maček iz Grabelj. Prejšnja velika pločevinasta streha je res skazila sicer tako lepo starodavno cerkev.

V sredo nas je zvonjenje in streljanje že zgodaj vrglo iz postelje, ko je tako grmel kot na fronti. Takoj po prihodu ob pol osmih si je g. škof ogledal cerkev in obiskal šolo. Ob 9. uri pa smo uradno in slovesno sprejeli škofa pred župniščem, kjer je bil na »vratih« napis: »Nadpastirju prisrčen pozdrav, vdanost, hvaležnost, zvestoba!« Cerkevni zbor je zapel pozdravno pesem »Pozdravljeni« pod vodstvom g. prof. Silva Miheliča, ki je pesem tudi skomponiral. V pozdravni deklamaciji je Lubas Marta povedala, kako je vogrška fara nad vse vesela, ker je svojega škofa sprejela in da

zavetnik fare je sveti Florijan,
ki potrebuje ga vsak kristjan,
da ga pred zemskim ognjem varuje,
pa še bolj peklenskega rešuje.

Sveti Florijan korajžen je bil,
za Kristusa Kralja svojo kri pretil,
zato še posebno birmancem je vzor,
naj vse žrtvujejo, da pridejo tja gor.

V nemški deklamaciji so pojasnile škofovo službo učenke Edith in Krista Frutig in Fini Slamanig. V imenu župnije je g. škofa v obeh jezikih pozdravil provizor g. Vinko Zaletel in izrazil veselje nad škofovim obiskom, čigar zunanji izraz so slavoloki, veneci in mlaji. Toda mi smo pripravili za »vo-

DARUJTE za

visokošolski dom Korotan!

grške Binkošti« predvsem svoja srca v duhovni obnovi (vodil jo je č. g. Franc Brumnik zelo lepo in uspelo), da bi po škofovih rokah prišel vanje Sveti Duh in bi po koncilskih smernicah gradili Cerkev kot zvesti in hrabri Kristusovi vojaki. V imenu cerkvene sveta je pozdravil škofa g. Maks Zmavcer v imenu »farnega odbora« pa g. Anton Müller.

Kot zastopnik občine je pozdravil župan g. Siegfried Kristan in izročil škofu malo darilo, ki so ga izdelali prav v občini. Zendarmerijski inšpektor g. Kulterer je izrekel dobrodošlico v imenu krajevne žendarmenije v Dobu. G. direktor Anton Klemun je pozdravil v imenu šole in posebno poudaril medsebojno zastopnost in vzajemno vzgojno delo šole in krajevnega dušnega pastirja. Učenci ljudske šole so zapeli nemško in slovensko pesem pod vodstvom učiteljice gđ. Helke Čebul, nemško je deklamirala učenka Micka Kerbitz, slovensko pa Roza Kristan. V imenu gasilcev, ki so se številno udeležili sprejema in slovesnosti je pozdravil načelnik g. Franc Juch. Potem so se korajžno oglasili ministrantje, ki pravijo, da so sami »fejst« fantje in so se za praznik veselili, ko škofu ministrirati bodo smeli, v najlepša nova oblačila odeli: Simej Konečnik, Štefaj in Peter Visočnik, Albert Prutej, Nandé Schumi in Nac Domej.

Obljubili so:

»Kraljestvo božje bomo mi gradili,
kot luč še drugim v noč svetili.

V imenu farne mladine je še pozdravil fant Joži Müller in v imenu dekljskega krožka Ančka Visočnik.

V zadnji točki so deklamirale birmanke: Mici Konečnik, Tilka Kerbitz, Ančka Enzi,

ZREBANJE

V navzočnosti javnega notarja je dne 1. junija 1966 v prostorih ravnateljstva bilo zrebanje, pri katerem so bile izveličene naslednje številke

2311

Vse za zrebanje veljavne zavarovalne pogodbe, ki imajo na zavarovalnem potrdilu omenjene številke na koncu njihovega številčnega zaporedja in tečejo že vsaj tri mesece, so s tem dozorele za takojšnje izplačilo brez odbitkov. Zavarovalne pogodbe, ki niso bile izrebanne, ostanejo še nadalje v veljavi. Naslednje zrebanje bo dne 1. decembra 1966

Jupiter V. V. a. G.

Ravnateljstvo podružnice za Koroško
in Vzhodno Tirolsko

Celovec — Klagenfurt, St. Veiter Straße 1

V dežju in na soncu

Z bravci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik

»Vi ste bili že spet na morju! Ali nam boste o tem spet kaj napisali? Radi beremole«

Tako in podobno so me na akademiji slovenske gimnazije in drugod ogovarjali razni znanci in znanke. Čudno vendar, kako se po deželi tako hitro zve, ako stari selski župnik za nekaj dni pogleda kam drugam! No, pa naj bo, pa malo pokramljajmo!

Pred štirimi leti sem po prestani težji gripi bil zelo potreben okrepčila. Podal sem se majnika v Lovran, kamor že deset let zahajam na počitnice. V bivšem počitniškem domu za bogoslovce, ki ga imajo od reške škofije v najemu notredamske sestre, sem se do dobrega okrepil in pozdravil.

Ko je letos napočila ljuba vigred, me je že začelo vleči tja dol. V duhu sem že gledal morje, modro se svetlikajoče v sončnem sijaju ali pa, kako se razburkano penče v velikih valovih zaganja ob obrežno skalovje. In tisti morsk zrak, ki mi tako prilaga! Pa malo spremembe bi se mi tudi prileglo, vsaj za en teden!

Enkrat sem to željo razodel Mojci v dušnopastirskem uradu.

»Gospod, če hočete, vas jaz popeljem dol!«

Kakor me je ta pripravljenost na dnu srca razveselila, vendar take požrtvovalnosti nisem smel izrabljati. Tudi bi mi samemu tam doli bilo dolgočasno. Koncem koncev pa je zadeva ugodno dozorela. Gospod stric bi takega oddiha tudi bil potreben, in sestra gospodinja naj ga spremlja. Sestrična Majda bi po prestani operaciji v grlu svoj dopust koristno preživljala v morskem zraku. Pa gremo skupno! Odpeljemo se v nedeljo dopoldne! Ob osmih se snidemo na trgu v Borovljah!

Krmežljivo je bilo tisto jutro, iz oblakov je rosilo. Nič kaj mikavno za potovanje. Pa saj po slabem vremenu napoči lepo, torej kar pogumno na pot!

Točno ob osmih me je moj šofer Peter v svojem avtu pripeljal na trg. Komaj sva se malo razgledala, je privozila tudi Mojca. Torej točnost, ki je hvale vredna! Točnost je lepa čednost, ki je pa žal nekateri ne upoštevajo. Koliko jeze in nevolje ti povzroča netočnost! Domenil si se s prijateljem, kje in kdaj se snideta. Ti si pravočasno na mestu, a njega ni. Čakaš, gledaš na uro, se oziraš na vse strani, a njega ni, njega od koder ni! Čas hiti, nervozen postajaš, a njega ni. Da bi ga šment, kje nekje hodi? Če končno vendar enkrat pride, požreš svojo nevoljo; Če ga pa ni, ti pa potupljenje mine, pokažeš mu od daleč figo in greš svojo pot. Mi pa smo se zaradi točnosti drug drugega pohvalili, presedel sem in odbrzeli smo proti Ljubelju.

Na naši obmejni strani nas je iznenadilo nepričakovano srečanje s pisateljem Karlom Mauserjem. Po 17 letih je iz Amerike prišel pogledat Koroško, katero je v letih begunstva v ljubil in je iz nje povzel toliko gradiva za svoje povesti. V torbi imam seboj njegovega »Kaplana Klemenca«, da ga v Lovranu beremo. Povabim pisatelja, naj po moji vrnitvi obišče tudi Sele, kar mi rad obljubi in ga obljubo tudi izpolni.

Nadaljujemo vožnjo skozi ljubeljski predor. Koliko lažja je sedaj zveza med Avstrijo in Jugoslavijo, ko z avtom ni treba več sopiahati čez strmine ljubeljskega prelaza. Predor, med vojno predrt s sragami in krvjo

trpinov ujetnikov, zaznamovan z mučeniško smrtjo premnogih, naj sedaj povezuje bratstvo dveh sosednih narodov! Ljubeljsko cesto zdaj na naši strani širijo in zboljšujejo, na jugoslovanski strani pa je že gotova in silno lepo izpeljana. Kar užitek je, voziti se po njej.

Naglo se bližamo Kranju. Drugekrati smo se tu vedno ustavili in obiskali blagega železomašnika, mojega nekdanjega profesorja na gimnaziji, dr. Alfonza Levičnika. Sedaj ga ni več. Umril je nedavno star skoro 97 let in mirno počiva na novem pokopališču onstran Kranja. Kadar bo prilika, obiščem njegov grob.

Malo se ustavimo v Škofji Loki, nato se oddahnemo in okrepčamo v Ljubljani. Nadaljujemo pot proti Postojni in dalje v smeri proti Trstu, meneč, da je ta cesta boljša, v Kozini pa se obrnemo proti Opatiji. Vreme ves dan oblačno, od časa do časa prši dež. Šoferka vozi previdno po mokri, malo polzki cesti. Ko se vozimo po enolični pokrajini, kjer nič ne vleče naših pogledov nase, molimo rožni venec. Nad Matuljami prvič zagledamo morje. Drugekrati smo ob lepem vremenu pri tem pogledu vzklikali: morje, morje! Podobno kot smo v gimnaziji brali pri učenju grščine v Herodotovi knjigi o grških vojakih, ki so po dolgih marših čez puštinje in gore končno zagledali morje in od veselja vzklikali: Thalassa, thalassa. Tokrat je morje ležalo pod nami kot siva velika luža, škropljena od dežja... Ni nas navdušilo, a eno nam je naznanilo: bližu cilja ste!

Ob pol dveh popoldne smo zavili s ceste zunaj Lovrana na prostrani vrt škofijskega posestva k spodnji hiši. Kot stari znanci od sester prisrčno pozdravljeni smo se vselili v pripravljene prostore v zgornji hiši.

»Ledeni možje« Pankracij, Šervacij, Bonifacij in »mokra« Zoflija so se letos nekaj dni prezgodaj oglasili in so nam z mrkega in

oblačnega neba pošiljali mrzle in deževne pozdrave. Vmes so se včasih oblaki za toliko razmaknili, da je za kako minuto nagajivo pokukalo sonce in se zopet skrilo. Hladno je bilo, morda nič manj kakor na Koroškem. Oblekel sem po dvojno perilo, za noč pa sem se oborožil s pernico. Tudi ostala družba se je čudila, da zna topli jug biti tudi tako hladen.

Če pa mislite, da smo se ob tem kislem vremenu tudi mi kislo držali in se dolgočasili, se pa motite! Prav koristno smo izrabili te prve tri deževne dni. Zbirali smo se k skupnemu branju. Pazljivo smo poslušali Majdo, ko nam je glasno brala »Kaplana Klemenca«. Kar živo nam je bil pred očmi Klemen v svoji borbi za poklic, kot bogoslovec in duhovnik, goreč apostol duševno in telesno bednih. Občudovali smo pisatelja Mauserja, kako globoko občuteno in doživljeno zna podati potek povesti. Po vsaki bralni uri smo se veselili na prihodnjo, radovedni, kaj v povesti še pride.

In še nekaj drugega nas je bogato odsko dovalo za neugodno vreme. Istočasno so se vršile duhovne vaje pod naslovom »Oddih za dušo in telo«, ki jih je vodil znani frančiškan p. dr. Roman Tominec. Udeleženk je bilo 25 iz raznih ženskih poklicev, tako n. pr. gospodinje, uradnice, bolničarke, namoččenke. Z dovoljenjem voditelja smo tudi mi mogli poslušati njegove govore in ti so bili odlično globoki, praktični in poljudni. Podajal je koristne nasvete in navodila za resnično krščansko življenje v ljubezni do Boga in bližnjega. V zadnjem govoru na primer je med drugim dal udeleženkam in seveda tudi nam hospitantom dva praktična nauka: Ne bodite smetišnice! Glejte na bližnje skozi očala! V smetišnico pometajo smetje, odpadke in drugo smrdljivo nesnago. Mi pa ne smemo pobirati vase napake in slabosti naših bližnjih in jih potem nekoliko raztresati. Ne sodimo jih, glejmo nanje kakor skozi zlata očala ljubezni, upoštevajmo njihove dobre lastnosti, bodimo jim dobrohotni!

Dalje prihodnjič

Vesti iz Amerike

Moje bivanje v Združenih državah gre proti kraju. V vseh teh mesecih sem imela priložnost spoznati nekoliko globlje tipično američansko dušo in mišljenje. Amerikanci so ljudje, prav itaki, kot smo mi na Koroškem. Imajo svoje dobre in seveda tudi slabe strani. Ne vem, ali sem zmožna podati (vsaj majhen) del svojega odkritja.

Nekaj je v teh Amerikancih, kar nam v Avstriji manjka. Ni to denar, ki ga manjka nekaterim tudi v ZDA, ampak neka bolj preprosta in težje nadomestljiva stvar. Od kar sem namreč prišla sem, sem uživala do brote, ki so vsekakor slonele na velikih žrtvah. Najprej si mislim, da ni lahko vzeti tujca za leto pod streho, posebno, če je to tujec, ki ne bo razumel, kadar ne bodo zadovoljni z njim, ker mu bo angleščina hujša kot španščina, ki je sploh ne obvlada. Ti ljudje imajo največjo potrpežljivost. Poslušajo, ponavljajo stavke še pa še, samo da bi se dobro razumeli in da ne bi prišlo do kakega nesoglasja zaradi pomanjkanja besed. Ta potrpežljivost ne pride kar čez noč. Treba je biti potrpežljiv od vsega početka, ko si se prvič zavedel sebe. In to sem našla pri teh ljudeh. Druga stvar je njihova globoka vera. Pa naj so katoličani, protestantje, židje, metodisti, ali kaj drugega, vsi se razume-

jo. Seveda so bila nesoglasja v teku zgodovine. Ko so prišli katoličani z Irske, niso bili sprejeti najbolje. Tudi so bili predsodki in ponekod novi Amerikanci z Irske niti niso imeli pravice voliti. Toda ti ljudje so se učili iz zgodovine, da prijateljstvo slo ni predvsem na skrajni toleranci. Dandanes vidiš na isti ulici tri cerkve in vsaka ima drugo veroizpoved. Ljudje so skoraj vsi globokoverni. Kar mi je najbolj ugajalo, je dejstvo, da v Ameriki ne pobirajo cerkvenih davkov, temveč so odvisni od velikodušnosti vernikov. Ker je toliko različnih ver, bi bilo nelogično, če bi moral kdo plačati davek, ako ne bi pripadal tej religiji. Pa ne mislite, da zato cerkve v ZDA niso lepe in bogato opremljene. Ravno nasprotno! Cerkve so zelo lepe in imajo celo vrsto dragocenih okraskov. Razen tega imajo tu kar precej denarnih akcij, ki vedno uspejo. Mislim, da bi bilo primerno, če pišem o teh organizacijah, ker vem, kako je stališče pri nas doma. Morda leži vzrok v tem, da je življenjski standard tu mnogo višji. Vendar vem, da tudi tisti, ki niso kapitalisti, prispevajo dovolj za svoje razmere.

Tretja stvar, ki me je tu zelo presenetila, je zadeva glede tujih jezikov in ljudi v manjšinah. Tu v St. Louis-u so Italijani, Nemci, Irci, Madžari in še drugi narodi. Na glavnih cestah St. Louisa najdeš celo napise v teh jezikih in nihče se ne zgraža, češ da niso patrioti. Vsakdo ve, da lojalnost do države ni manjša, če ljudje govorijo jezik, ki jih ga je učila govoriti mati. Nihče se ne sramuje, da je Italijan, Francoz ali Nemec. Vsi so ponosni nase in na svoj kraj, kjer prebivajo. Mislim, da se mi lahko marsikaj naučimo od njih.

Kar se tiče črncev v tej deželi, je nekoliko bolj komplicirano. Če pogledamo v zgodovino, vidimo kar precej dogodkov, katerih se sedanji prebivalci sramujejo. Črnce in Indijance so hoteli iztrebiti ali popolnoma pomešati z ostalimi. V preteklih stoletjih so izdali par zakonov, ki so skušali amerikanizirati Indijance. Sedaj so ti zakoni seveda neveljavni. Sedanja želja vlade je, imeti čim bolj pestro narodno lice, in Indijanci ter črnci v tem gotovo dovolj prispevajo. Vsakdo ve, kako so se borili proti črnecem na jugu držav. Pa tudi to je znano, da skušajo škodo, ki so jo povzročili tem ljudem, popraviti, kolikor je v njihovih močeh. Tu v St. Louisu imajo, kot vsepovsod drugod, gibanja, ki naj bi doprinesla kar največ k prijateljstvu med obema ple-

Družba sv. Mohorcja spcejme

PODJETNEGA FANTA

Pogoji: matura na gimnaziji ali trgovski akademiji in znanje slovenskega in nemškega jezika.

Nudimo: plačo po dogovoru in lepo možnost napredovanja v trgovskem oddelku in v upravi Družbe do popolne samostojnosti.

Avtocesta čez Ture

Avstrija namerava v prihodnjih štirih letih zelo izpopolniti in modernizirati svoje cestno omrežje, predvsem pa naj bi bili v tem času dograjeni vsi odseki avtomobilskih cest, ki so jih že začeli graditi. To je v nedavni izjavi zagotovil minister za gradnjo dr. Vinzenz Kotzina. V tej zvezi je še posebno zanimiv projekt nove avtomobilske ceste Salzburg-Beljak, ki bi jo naj začeli graditi že letos ali najkasneje spomladi prihodnjega leta. Novo avtomobilsko cesto bi gradila posebna delniška družba, podobno kot brennersko avtomobilsko cesto, velik del potrebnih finančnih sredstev pa bi krili z mitninami za posamezne gorske odseke.

Z novo cesto bi bila zagotovljena hitra in nemotena cestna povezava z zahodno Evropo pozimi, s tem pa bi se na Koroškem lahko zelo povečal zimski turizem. V mednarodnem pogledu bi postala nova avtomobilska cesta čez Visoke Ture pomemben del transkontinentalne povezave med zahodnoevropskimi državami in Jadranskim morjem.

Kaže, da glede sredstev za novo avtomobilsko cesto čez Visoke Ture ne bo prevelikih težav, ker so dobre možnosti tudi za mednarodne kredite. Težje bo z nekaterimi organizacijskimi vprašanji, kajti še letos bi bilo treba ustanoviti delniško družbo in sprejeti ustreznj zvezni zakon. Načrt tega zakona je sicer že pripravljen, vendar ne kaže, da bi lahko prišel na dnevni red parlamenta pred jesenjo.

Zanimivi pa so tudi gradbeni načrti sami. V visokogorskih predelih bi bila cesta na določenih odsekih zgrajena v dveh nadstropjih. Pozimi bi bil dovoljen promet samo po spodnjem cestišču, medtem ko bi služilo zgornje cestišče za zaščito pred plazovi.

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJŠE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE

vam nudi ugodno domača tvrdka

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla vas — Eberndorf, Telefon 04237 246

Pri nas na Koroškem

VOGRČE

(Nadaljevanje s 4. strani)

Neži Kerbitz, Marica Prutej in Pavla Vodivnik in nam pokazale pomen škofa in svete birme.

Med zvonjenjem in pokanjem možnarjev — kar prehudo je pokalo pod vodstvom Gašperjevega Hanzeja, je šel sprevod v cerkev, kjer je škofa že pozdravila slavnostna in tako lepa mogočna pesem: »Ti si Peter, skala...«

Med škofovo sv. mašo, kjer je bilo prav vse, kar je mogoče, v ljudskem jeziku, so sodelovali z velikim liturgom — škofom — vsi ljudje in pevci. Pevci so peli na nov način, kar smo sedaj prvič slišali in je zelo ugajalo, vstopni, stopniški, darovanjski in obhajilni sprev, peli so še med obhajilom in delitvijo sv. birme, sicer pa je bilo ljudsko petje. Posebno mogočno je iz vseh src donela prošnja: »Pridi, pridi Sv. Duh!«

Prezvizišeni je vernike pozdravil v obeh jezikih in razložil pomen sv. birme in dolžnost apostolata vseh vernikov, slavnostno pridi-

go pa je imel pliberški kaplan g. Martin Hotimitz.

Ko smo se po sv. maši spomnili še naših dragih rajnih, poskropili grobove in molili zanje pred prenovljenim križem, je škof 58 birmancem podelil zakrament utrjenja, moči in prikladal nanje Svetega Duha in njegove darove.

Vsa slovesnost je potekla v prisrčnem domačem ozračju, da smo bili vsi Vogrčani, pa tudi, kot upamo, tujci zadovoljni in prijetno presenečeni. Četudi je bila birma na delavnik, je bila sredi za nas velik praznik, ko smo se odrekli vsemu nujnemu delu in praznovali izredni milostopolni dan.

Hvaležni smo predvsem Bogu, potem škofu in pa vsem faranom, ki so pripomogli k tako lepemu dnevu. Vsem velja napis ob odhodu iz Vogrč: Vergelt's Gott — Bog plačaj!

Popoldne se je vršila v Vogrčah še pastoralna konferenca duhovnikov pliberške in dobrlovske dekanije, da še nikoli ni bilo toliko duhovnikov s škofom vred v Vogrčah. Za škofa, vse duhovnike in obiskovalce je veljal napis na vratih v začetku vasi: »Pozdravljeni v Vogrčah!«

Še vedno to berete?

Sobota

Sinoči sem videl po televiziji ustvarjaveca, melodije, ki jo danes pojo za vsakim ogledom. Kakšna praznost. Narejen, požensčen obraz, osladne kretnje, prisiljeno pri-tajeno govorjenje.

To naj bo ideal naše mladine?

In že vem, da bom jutri srečal tega in onega z enako neumno frizuro, z enako križasto kravato in rumenimi hlačami.

Fant naj bo fant, ne pa neko osladno bitje.

Nedelja

Kadil sem. Komu naj povem, koga naj vprašam, ali je prav ali ni, in če ni, zakaj ni? Odkod ta prijetni občutek ob oblakih dima, ki jih spuštaš v zrak? Mogoče le iz tega, ker veš, da ne smeš?

Torek

Postal sem kritičen. Več: nezadovoljen z vsem. Zlepa kaj mi ni po godu. Kritiziram očeta. Ali ni prestrog z menoj? Trdi, da so vsi filmi slabi. To gotovo ni res. Misli, da bo s pretiravanjem dosegel kaj. Ali ne bo dosegel ravno nasprotnega?

Kritiziram šolo. Profesorica z neskončno dolgim mozolastim obrazom in čebulno rdečimi lasmi zna toliko matematike kot moja stara mati, ki ni nikdar videla logaritmov. Kako bi mogla sicer razlagati tako obupno nezanimivo? Kako vse drug je profesor kemije, smešen v širokih, prekratkih hlačah in v ohlapnem, predolgem sukniču, zanemarjen in skuštran: kemijo ima pa v mezincu.

Šola naj bi vzgajala. Ti profesorji gotovo ne vzgajajo. Njim je malo mar, kaj mislimo o življenju ali počnemo zunaj šole in celo med šolskimi urami. Da je le vsaj za silo mir med njihovo razlago, pa da na koncu mesca dobijo plačo — vse drugo jih ne briga.

Četrtek

Bral sem pismo dekleta iz Rusije, pismo o tem, kako je izgubila vse ideale. Ostaja ji kot edini ideal denar, a se zaveda, da je ta ne more osrečiti. Kako srečni smo, da nam vsaj možganov ne perejo, kot to počno v rdečem rajju. Naj bodo rdeči tehniki še tako brez hibe, kaj je vsa njihova tehnika proti nemu samemu koščku svobode?

Balantič je prav o svobodi napisal tisto:

Saj nekje pač mora biti, —
vem, da umiraš tudi ti po njej —
nekje se je najedel bom do sitega...

Pa še prej:

O, kaj ostalo je še od vsega,
od hrepenenja duše v visočine:
za hlebček kruha dal bi kos srca.

Petek

Berem: »Navadno nastopi pri fantih in dekletih med 14. in 17. letom tako imenovana negativna doba razvoja. Tedaj hoče mlad človek vsaj na videz zanikati vse, kar je pametnega in vzvišenega.«

Zanimivo. Torej smo pripeljali do te postaje na svoji poti. Se bo lepo.

Blaž (Bo šc)

ZA MLADINO IN PROSVETO

KRIVICA

Multatuli je napisal zgodbo o junaškem mornarju.

Temu junaškemu mornarju so v bolnišnici odžagali nogo nad kolenom. Sredstev niso imeli nikakršnih, da bi mu olajšali bolečine. Junaški mornar pa je trpel brez solze in brez glasu. Žulil je pipo med zobmi, gledal v strop in ni trenil.

Nazadnje mu je zdravnik šival strašno rano in ga je ob tej priložnosti narahlo zbedel. Tedaj je junaški mornar izpustil pipo ter silno zarjul.

Zdravnik se je zgrozil: »Za božjo voljo! Prej ko smo vam kost žagali, se niste zmenili, zdaj pa zaradi uboge šivanke tako vpijete!«

»Teža zadnjega ni bilo v programu!« ga je zavrnil junaški mornar.

Tak je človek. Prenese bolečine, prenese tudi obtožbo, če je ta pravična. Vsaj v svo-

jih najboljših trenutkih. Upre pa se, kadar se mu očita več, kot je v resnici storil.

Vse lahko pokvarimo, če zavračamo pri sobesedniku skupaj z njegovo zмотo tudi kak drobec resnice, ki jo njegova trditev gotovo ima. On čuti, da mu s tem delamo krivico. Tudi on ima pravico, da mu drugi priznajo, da ima vsaj v nečem tudi on prav.

Širiti moramo le resnico. To pa seveda neustrašeno in povsod. Naj prihaja zмотa ali krivica od leve ali desne, treba je povedati, da je to zмотa oziroma krivica. Saj je namen prav v tem, da pride do čim popolnejše resnice in pravice. Vsaka ovira na tej poti je le zavora, ki ne pusti velikemu kolesu vesolja, da bi se vrtel k svoji popolnosti.

Na dolgo roko se bo vsak greh ob sejanju resnice maščeval nad nami samimi.

PORTRETI

Kaj tej naši prozi (od Trubarja do Levstika) — in seveda narodu — ni bilo dano? ... Tej naši prozi ni bila dana vojašnica, ni bil dan parlament, ni bila dana borza, ni bila dana tovarna, ni bil dan plemiški grad, ni bil dan literarni salon, ni bil dan vele-mestni korzo. (A. Rebula)

Odkar stoji teater, stoji na čelu igralske družine — traged. Glede tega se ni mnogo izpremenilo, traged je danes prvak v gledališču. Večinoma je velik, stasit in govori z glasom, ki kar odmeva. Traged tudi preko dneva tako rekoč neprestano igra in govori s povzdignjenim glasom, tudi v oštariji naroči takó konjsko klobaso ali pol litra cvička... Traged prenese neizmerno mnogo hvale in slave in porazno malo graje. V tem pogledu so si edini sicer vsi, ki nastopajo na gledaliških deskah. (O. Šest)

Za knjigo nihče nima več časa. Knjiga je bila os slovenstvu, to se pravi, da se je okoli nje vrtelo naše celokupno življenje in nam je tudi življenje vodila in razsvetljevala. In danes? Danes gledajo ljudje pred hišo svoje

Čuda narave

Vsaka trava je večji čudež kot nemška barvna industrija.

V eni travnati ruši je več skrivnosti, kot bi jih moglo razrešiti milijon učenjakov.

Kako skrivnosten je en sam kamenček! Kako je nastajal: iz vulkana, iz drobnih živalic.

V lesu je skrivnost življenja. Letnice so

atomobile, jih s krpami drgnejo, da bi se svetili kakor konji, ki so jih nekdaj pripeljali na veselico. Tistih hlapcev, ki danes pripravljajo moderne konje za pohod, je veliko več kakor nekdanjih konjskih hlapcev, zlasti pa se od nekdanjih konjskih hlapcev ne razločujejo po duhovnem obzorju. (J. Javoršek)

FOTOGRAFIJA?

Majhna vas, velik pekel — pravi slovenski pregovor.

Cankar takole fotografira neko majhno vas:

»Ne prepevajate nikoli, razen v cerkvi, in še tam ne preveč na glas, ker bi Zapoljci rekli, da ste bahač. Ne prepevajate v krčmi, ker poreko, da ste pijanec; ne v društvu, ker poreko, da ščujete ljudstvo; tudi ne v svoji izbi, ker poreko, da ste norec. Ne zahajajte preveč v družbo; rekli bi, da ste veseljak in lahkomiselnež; tudi se je preveč ne ogibajte; rekli bi, da ste potuh-njenec.«

osebna izkaznica, ki pove starost slehernega debila. Grče v lesu so izpovedi težav, ki jih je imelo drevo v času svoje rasti.

Vzemimo nazadnje dež, ki je nekaj čisto prozaičnega, večkrat nezaželenega. In vendar je tudi dež končno čudovita namakalna naprava, vodni transport.

Paul Claudel je zaklical: »Ne motite glas-be svetla!«

Otroški
kotiček

Otroci pišejo o kresu

Góri, góri, kres,
svetoivanji les,
noga nam poskoči,
da telo se vzboči,
zaziblje dvoje rok,
okrog, okrog, okrog!

Nam se pase čada,
da ne uhaja rada,
da bo pridna dima,
da bo pozna zima —
da jih čuva Bog,
okrog, okrog, okrog!

France Bevk

Na kresni večer

Na kresni večer zatikamo za okna kresnice, ki cveto ta čas v gozdu, a tudi v hiši nasteljemo ta večer po tleh kresnic in praproti. To je postelja sv. Janeza Krstnika, da si lahko na nji odpočije. Če pride mimo in vidi znamenje na oknu, stopi k nam pod streho. Ta večer zažigamo tudi kresove v čast njemu, ki je napovedal Luč sveta.

Ko se zmračí, se oziram po hribih, kje bomo zagledali prve krese. Nebo je še svetlo, večernica miglja na njem in obrise hribov vidimo še natanko.

Zdaj zakliče nekdo: »Že vidim prvega!« Pogledam tja, kamor kaže z roko. Res, drobna rdeča pika se motno svetlika vrh hriba, a kmalu postane večja in bolj živa.

Medtem vzklikajo že drugi: »Tamle ga vidim! Pa tam!« — »In na onem hribu dva!«

Rdeče pike rastejo in kmalu žare po vseh hribih kresovi. Začnemo jih šteti. Kdor ima bolj ostre oči, jih našteje več.

A zdaj hočejo imeti še otroci svoj kres. Brž znesejo skupaj slame, trsk in dračja ter zažgo. Prešerno skačejo skozi plamen, dokler jim kres ne pogori.

Medtem so jeli tudi kresovi po hribih ugašati. Slednjič ugasnejo vsi in le srebrne zvezde se blešče nad črno zemljo.

J. Rožencvet

PREGOVOR

Če je oblaček tu pa tam,
nebo še lepše sije nam.

O KRESI SE DAN OBESI

jem umor papige. Saj so mi vedno pravili o čudesih Amerike!«

»Zastrupili so jo! Toda zakaj?«

»Zelo resničen pregovor veli: Mrtvi ne govore. Tony je govoril kitajski, kakor jaz. Tony in jaz odslej ne bova več govorila, mislim.«

Bob si je z roko podprl glavo. »V glavi mi šumi. Kaj naj vse to pomeni?«

»Kakor sem prej rekel, papiga ne more nič svojega povedati. Le ponavlja. Če je Tony ponoči kričal: Pomagajte, morilec, proč s samokresom! boste celo stari babi morali oprostiti, če misli, da je papiga ponovila le to, kar je pred kratkim slišala. Začela je klepetati, ker se je zopet spomnila besed... Kako?«

»Nadaljujte, Charlie,« je silil Bob.

»Spomnil jo je kak dogodek, preden je začela kričati. Kakšen dogodek? Morda se je nenadno posvetila luč v spalnici tajnika Thorna.«

»Kaj še veste, Charlie?«

»Davi sem vršil svoj posel babe v tej spalnici. Opazil sem, da je bila ena slika na novo obešena. Vzajem jo s stene — za njo v steni pa najdem drobno luknjo, ki jo je mogla napraviti le krogla.«

Bobu je zastala sapa. »Krogla?«

»Tako je! Krogla, ki se je zarila globoko v steno — krogla, ki je zgrešila svoj cilj in se ni mogla odpočiti v telesu tistega nesrečnega, katerega je slišal Tony klicati na pomoč.«

Earl Derr Biggers:

14

KITAJČEVA

papiga

Holley mu je očetovsko mežikal, »Božite prepričani, da bi bilo zame veliko veselje, če bi se bila na Maddenovi ranchi dogodila kaka krvava drama. Bog ve, kako malo se v teh krajih dogaja. Kaj takega bi bilo kakor mana z nebes. Toda zdi se mi, da vas je razburil pregoreči Kitajec.«

»Charlie je absolutno pošten.«

»Ne dvomim. Toda orientalec je in detektiv, zato mora biti nezaupljiv. Na Maddenovi farmi ni nič sumljivega... Če je Tony tako skrivnostno kričal, je delal to pač iz stare navade.«

»Tedaj ste vi že tudi slišali o njem?«

»Da bi bil klical na pomoč, seveda ne. Toda ko sem se preselil semkaj, sem stanoval pri dr. Whitcombi ter mnogo časa prebil na Maddenovi ranchi. Tonyjevo besedišče je bilo vedno nekaj posebnega. Kakor bi bil preživljal svoje prejšnje dni med samimi nasilji in zločini.«

»Pa njegov nenaden konec?«

»Moj Bog — žival je bila stara kakor zemlja. Tudi papiga ne živi večno. Seveda nekam čudne okoliščine zares — toda bojim se, da vaši pomisleki vašega očeta ne bodo

navdušili. Maddenovo naglo jezo poznate. Vrgel vas bo iz hiše in razveljavil kupčijo. Doma! pa ne boste mogli povedati drugega kakor to, da kupčijskih obveznosti zato niste izpolnili, ker je poginila stara papiga.«

»Pa samokres, ki ga je zmanjkalo s stene?«

»Kaj nenavadnega človek vedno lahko najde, če išče. Morda je Madden orožje komu podaril ali pa ga je vzel v svojo sobo!«

Bob Eden se je naslonil nazaj. »Najbrž imate prav. Da, čim dalje to reč premišlujem pri belem dnevu, tem bolj se zdim sam sebi neumen.« Skozi okno je zagledal, da je avto Charlieja Chana zavil mimo prodajalne kolonialnega blaga. Stopil je v vežo. »Ah Kim!« je zaklical.

Rejeni havajski detektiv je molče stopil v pisarno.

»Charlie je moj prijatelj, urednik Will Holley. In tu imava gospoda Chana, kriminalnega asistenta iz Honoluluja.«

Ko je Bob povedal njegovo ime in poklic, je Chan namršil obrvi. »Me veselil« je hladno zinil.

»Ni se vam treba vznemirjati!« je zagotavljal Bob. »Prijatelj Holley je popolnoma zanesljiv. Vse sem mu povedal.«

»Sam sem v tujini,« je odvrnil Chan. »Morda bi se rajši na nikogar ne zanesel. Toda to je kajpada debela neotesanost. Gospod Holley naj mi oprostil!«

»Saj je tudi vseeno,« je menil Bob, »kajti Charlie, prepričal sem se, da sva videla

strahove. Morali boste pač sami priznati, da sva se obnašala kakor dve stari babi.«

Rumeni polni obraz je izražal globoko užaljeno dostojanstvo. »Dovolite stari babi, da izblebeče še nekaj več prismodarij! Pred nekaj urami se je papiga z droga pogreznila v večnost. Mrtva kakor Cezar.«

»No in?« je dolgočasno zamrmral Bob. »Poginila je od starosti. O tem se ne bova pripravila Charlie...«

»Kdo pa se prepara? Mirna stara baba je tiho. Toda ta stara baba vam prinaša dejstva, neovrgljiva dejstva.« Skrbno je razvil Chan na Holleyjevi pisalni mizi bel list, potegnil iz žepa majhen zavojček ter stresel vsebino na papir. »Tukaj je nekaj piče iz Tonyjeve skodelice zraven droga. Preiščite blagohotno, kar vidite.«

»Konopljino seme — navadna piča za papige.«

»Popolnoma prav, konopljino seme. Toda ono drugo — fini sivobelkasti prašek vmes...«

»Sveta nebesa!« je osupel zaklical Holley.

»Lekarnar tamle na voglu ga je skrbno preiskal. In pravi, da je farmarjem prodal mnogo mišjice zoper podgane. Umori pa tudi papigo.«

Bob in Holley sta se presenečeno spogledala.

»Ubogi Tony je bil zelo bolan, preden je nastopil svoje dolgo potovanje,« je nadaljeval Chan. »Zelo molčeč in bolan. Zasedoval sem že marsikaterega morilca, toda moral sem priti na to celino, da razkri-

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Jelka:

NEKAJ SPOMINOV

(DOŽIVLJAJI IZ POLPRETEKLE DOBE)

SVOBODA

Beseda, ki toliko pomeni, ki zajame tako velik obseg in veličino. Beseda, ki se ne da otipati, spraviti, da pa se okrniti. Rekli bi da je abstrakten pojem, a dejansko je in ni.

Ko sem bila še otrok, še pomislila nisem, da se mi lahko odvzame prostost, tista prostost, katere je poleg človeka deležna navadna bilka, ptič, ja, tudi navaden črv. Res, kolikokrat si zaželiš, da bi bil res samo navaden črv — a v svobodi!

Začela sem s svobodo; zakaj, pravzaprav sama ne vem! — Da, že vem! Zato, da opišem, da nanizam na vrstico spominov prvo to, kaj se dogaja v človeku, ko po dolgih letih izgubljene mladosti zasliši besedo: amnestiran, zopet svoboden; ko doživiš tisti: »Dopolnjeno je«.

Ko sem slišala besedo: amnestirana, je leglo kot balzam na možgane. Oh, saj ne bo držalo, saj so le sanje, saj to ni mogoče! Pa vendar je bila resnica; po tolikih letih zopet prostost pred teboj! Ko si notri, si želiš ven, ko pa ti je svoboda pred očmi, si pa podoben ptičku, ki je ušel iz kletke. Nekaj časa revček leta, pa se vendar ne znajde.

S sotrpinko sem bila proti večeru izpuščena. Šli sva na vlak. Kako je človek neroden, saj še karte ne znaš kupiti! Ko sem se že peljala, sem nezaupno pogledovala proti stavi, še vedno v strahu, da me lahko kdo pocuka za rokav in mi reče: He, gremo nazaj! Domov? Saj nimam več doma. Kako bridka je ta resnica! Kako si v tem trenutku zaželiš matere, ki te ljubi, očeta, ki skrbi zate, da bi te objela, stisnila k sebi, kjer bi se čutila varno. Tako pa sem tujka med tujimi, brezdomka, podobna božji Družini, ki je iskala streho, prenočišče.

V predmestju sva izstopili. Bilo je tiho, saj je bilo pozno zvečer. Molče sva šli naprej. Pred sabo zagledava postavo moškega, ki je počasi in sklonjen šel v noč. Zadržale sva korak. Tudi on. Hotel nama je dati prostor, vsaj tako je izgledalo. Videli sva, da nekaj nosi, nekaj prtljagi podobnega. Napenjali sva oči in ugotavljali, da mu nadomestuje kovček navadna škatla, sicer precej velika. Pogledava se, tudi midve imava isto. Pohitiva.

»Dober večer!« sva dejali obe na pol glasno.

Preplašeno se je ozrl in dejal: »Dober večer!« Pogledali smo se. Kar naravnost ga vprašal: »Greste tudi vi iz zapora?«

Ostrmel je: »In vidve?«

»Tudi!« sva dejali. Kot stari znanci smo se objeli in poljubili. Po licu so nam vsem trem tekle solze. Skupno smo nadaljevali pot. Nismo veliko govorili. Ko smo se bližali vasi, naju prosil, naj greva z njim, rekoč:

»Pripravili bosta meni pot. Bojim se, da se moja mama, ki je že stara, ne bi preveč prestrašila.«

Stisnilo me je. Oh, kako je srečen, saj gre k mami! Šli sva torej z njim. Če ne bom doživela, vendar pa bom vsaj deležna sprejema, katerega bo deležen ta človek v tem trenutku.

Potrkali sva na vrata; prišla nama je odpirat sestra. Začudeno naju je pogledala. Hitro in tiho sva ji pojasnili, za kaj gre. Roke si je pritisnila na usta, da je s tem zadušila vzklík veselja. Z bratom sta si skočila v prag, jokala sta od sreče. V tem trenutku se sliši iz sobe klic starke:

»He, kdo je prišel?« Nihče ji ni dal odgovora, vsi smo bili nekako pretreseni nad dogodkom. Pa že so se odpirala vrata, na pragu je stala žena, katere glas se je tresel, ko je s tresočimi rokami bližajoč se venomer ponavljala besede:

»Moj sin, moj otrok!« Vse je bilo tako, kot da se odigrava na odru. Končno se je znašla sestra najinega znanca in naju povabila noter. V tem trenutku sva ugotovili, da je vendar to res, kar se dogaja.

Prijazno sva povabilo odklonili in zatopljena vsaka v svoje misli šli v tiho noč. Prišli sva do vaške kapelice. Tu pred podobo Marije sem izlila vso bol srca. Obe sva se jokali in prosili, naj naju čuva in vodi. Nihče naju ni videl. Bila je trda noč. Vetrič je pihljal, izza oblaka je pokukala luna, kot da jo kot svetliko pošilja nebo nama na pot. Vse je spalo. Postalo nama je lažje, saj sva izlili bolečino pred Mater, ki je sama trpela in čuti bolečino trpečega.

Šli sva naprej, narahlo sva potrkali na okno pri znanih dobrih ljudeh, ki pa so vendar naju sprejeli tako pristrčno, kot bi prišel njihov otrok, za kar jim še danes iskren Bog plačaj.

SOVA

Stari grad je pil poln jetnic. Soba, najvišje ležeča, dolga, mračna in pusta, je bila polna, ležale smo tudi po tleh.

Tiho je bilo, nekatere so že spale. Ta mir zmoti skovikanje sove, ki se je obesila na okno in neumljeno kričala. Mraz nam je šel skozi kosti. Vsaka se je spomnila na star pregovor sova-smrt. Da, sova je znanilka smrti, tako so rekli že naši predniki. Pred seboj si nehote videl svojca mrliča.

Ko je človek prisiljen leto za letom živeti v skupnosti, se hote ali nehote nalezeh raznih takih pregovorov, ki naj bi pomenili smrt, prinesli srečo, izpolnili želje. Tudi prerokovanje iz kart, gledanje na roko, črno kavo, vse to je že nekaj spremljevalec zaprtih. Sova pa pomeni vedno nekaj takega,

kar te stisne, posebno če zaslišiš skovikanje, ko je temno in tiho. Pod vtisom tega nočne dogodka smo šle naslednji dan na delo.

Ko smo prišle domov, paznica razdeli pošto in kot strela z jasnega udara med nas novica, da je sotrpinka, ki je ležala pod oknom, kjer je vpila sova, dobila sporočilo, da se je smrtno ponesrečil njen oče. Ko se je na vozu peljal domov, je zatopljen v svoje misli prezl vlak, ki je z vso brzino privozil in ga podrl. Mož je bil takoj mrtev. Hči na očetov pogreb ni mogla iti. Vse smo čutile z njo, strah pred sovo, znanilko smrti, se je globoko zaril v srca nas vseh. Ob misli na ta dogodek mi je še danes neprijetno, kadar slišim to ptico.

PODGANA

Če si dalj časa gost zapora, se počasi seznaniš z vsemi sobami. Nekaj časa sem preživela v sobi, ki je bila majhna ter na čuden način grajena. Ker je bilo malo prostora, so bile postelje v »nadstropja« grajene. Kljub temu pa so še nekatere ležale kar na tleh. Okno je bilo eno, potisnjeno v globino. Pogled skozi njega je obvisel naravnost na gozdu, na levi strani pa se je dvigala stena stolpa, na kateri so bila tudi ogromna vrata, ki so se od časa do časa dvigala in dala prostor smrdeči masi, ki se valila po bregu navzdol v reko. Da je bila to paša za podgane je samo ob sebi razumljivo.

V sobi je bil prostor, kjer je bila večja posoda. To je bilo nekako omari podobno; omenjam pa zato, ker tudi ta prostor igra svojo vlogo.

V sobi je bilo soparno. Večina jih je že spalo, nekatere pa smo še bedele. Naenkrat slišimo, kot bi nekaj zletelo. V tem pa že zavpije na tleh ležeča:

»Nekaj mi je skočilo na posteljo!« — »Se ti sanja?« se oglasi soseda. Zopet je na-

stal mir. Pa zopet reče druga, da je nekaj v sobi.

»Luč!« smo zavpile, ter začele trkati na vrata. Prišla je stražarka in skozi linico v vratih zavpila: »Ali bo mir ali ne!«

»Neka žival je v sobi,« ji pojasni pri vratih ležeča. Končno se je le zasvetilo. V tem pa zagledamo, kako se velika podgana počene v zrak. Ena hitro zapre okno, me pa smo vpile, cvilile. Podgana, vsa zmedena, se je zaletavala v okno, pa zopet splezala po steni proti stolpu, padla in z vso silo ponovno začela svoj divji ples. Sotrpinka pograbila metlo, zamahne in zadene. Kot da bi ležal pred nami tiger ali lev smo gledale na svojo žrtev.

Zmagoslavno smo jo vrgle v posodo, češ, jutri boš pa šla po bregu navzdol. Pomirjene smo zaspale.

Kmalu pa nas iz sna prebudi: k-l-o-p, k-l-o-p. »Ali slišite?« smo se spraševale. Poslušamo, napenjamo ušesa, kaj bi to bilo, kaj nas zopet straši.

Končno smo le ugotovile, da ni nihče drug, kot naš nočni »gost«, ki se je prebudil iz omedlevice in zadovoljno plava v — golidi.

KARTE

Vreme je pušto, ležati na postelji pa ne smeš. Sedele smo po tleh, naslonjene na postelje, klepetale, delale načrte za bodočnost, nekatere so dremale, druge so zopet kaj pripovedovale iz svojega življenja. Dan je z majhno razliko enak dnevu. Tako nam je mineval čas.

V sobi je bila tudi sotrpinka po imenu Mojca. Rada nam je napovedovala »srečo« iz rok.

Pa se oglasi soseda in pravi: »Mojca, po-vej mi kaj!«

No, Mojca je bila vedno pripravljena povedati kaj lepega, saj je dobro vedela: če bo (Dalje na 8. strani)

Bilka, žarek in ptička

Sončni, zeleni vrisk
prebujenja:
bilka, —
budilka
moje tibe radosti;
brezmadežni, zlati blisk
žarenja:
trak sončnega soja
skozi vrata moja
k srčni skrivnosti —
kakor zlat prst
tja, kjer se spočenja,
iz sanj, želja vzpenja
rdeč brst;
sinička
na vrhu vršička

belega, belega
kot bi snežinke odele ga,
kot srebró cingljajoča,
oznanjajoča
svoje čisto veselje,
zalivajoča
moje užejane želje: —
le družno pirujmo,
po bratovsko se radujmo
novega življenja
in vigradnih čarov:
prvega zelenja,
cingljajočih spevov
in toplih odsevov
teh biserno trakastih žarov!

Gorazd Gosposvetski

»Aha,« se je spomnil urednik. »Samokres Billa Harta, ki je odstranjen iz zbirke. Gospodu Chanu morava o tem sporočiti.«

»Ni treba! Sem že snoči opazil, da manjka orožje. Tole pa je ležalo v košu za papir.« Chan je izvlekel majhen, zmečkan listič, na katerem je bilo s pisalnim strojem napisano: Darilo Williama S. Harta, 29. septembra 1925. »Ves dan sem stikal za pogrešenim samokresom. Do sedaj zaman.«

Holley je vstal in Kitajcu pristrčno stisnil roko. »Gospod Chan, izreklam vam svoje najgloblje spoštovanje. Vi ste mojster v svoji stroki. In gospod Eden misli prav tako.«

Chan je zažarel od sreče. »Hvala lepa! Tedaj je dogovorjeno? Drevi ne izročimo biserov?«

»Nikakor ne!« je pritrdil Bob. »Nekaj zasledujemo — samo Bog ve, kaj bomo razkrili. Odslej vodite vi, Charlie, jaz vas bom pa ubogal.«

Kriminalist je svoje dokaze o mrtvi papigi zopet spravil v žep. »Ubogi Tony — še davi mi je toliko pripovedoval. Toda sedaj imam opravka še pri trgovcu. V petnajstih minutah me počakajte pred hotelskimi vrati.«

Ko je odšel, sta Holley in Bob nekaj časa molčala.

»Vendarle nisem imel prav,« je zamišljeno menil urednik. »Na Maddenovih ranchi se nekaj dogaja. Le oklenite se svojega kitajskega tovariša! Ta bo že napravil. Če

pa potrebuje pomoči, ne pozabite Willa Holleya.«

»Gotovo ne!« je pritrdil Bob. »Za sedaj, Bog z vami! Morda vas vidim jutri.«

Odšel je in se ustavil pred hotelom. Bila je sobota zvečer. V Eldoradu je mrgolelo farmanjev, zgaranih, rjavih možakov v jahalnih hlačah in pisanih bluzah, preprostih ljudi, katerim je to gnezdo bilo velemesto. Skozi okna v nekem prostoru, ki je bil brivnica in igralnica obenem, je opazil skupino teh ljudi pri kockanju. Drugi so sloneli na bombaževcih ter se prepirali o potih, letini in politiki.

Avto Charlieja Chana je zavil izza ogla. Ko je vstopal, je videl, da detektivov ostrí pogled opazuje hotelska vrata. Ven je prihajal tujec, ki ga je bilo med preprosto oblečenimi farmanji čudno videti. Nosil je tesno zapet plašč in klobučevinasto pokrivalo, poveznjeno globoko na oči, katere so zakrivali črni naočniki.

»No, no, kdo pa je ta?« se je začudil Bob.

»Menda je hotel Killarney v Frisku izgubil zanimivega gosta. Za naju morda dobiček — kdo bi mogel to vedeti?« Prevozila sta kratko tlakovano cesto in zadovoljstvo je sijalo na Charliejevem obrazu. »Dosti dela bo še, globoke skrivnosti bo treba še razvozlati. Lepo je, če je človek tako daleč od domovine v družbi starega prijatelja!«

»Starega prijatelja?«

Kitajec se je nasmehnil. »Avto, kakor je tale, me čaka doma! V tem vozu se tako

dobro počutim, kakor bi se vozil po domačih cestah v Honoluluju.«

Vozila sta navkreber po skalnatem bregu in pred njima je sijal mehki žar sončnega zahoda. Ne da bi se brigal za kotanjasto pot, je Chan spustil svoj avto.

»Hej, Charlie!« je zaklical Bob, ki je z glavo trdo priletel v strop. »Čemu tako vražje naglo vozite?«

»Oprostite!« Kitajec je zmanjšal brzino. »Bojim se, da tako res ni dobro. Za hip mi je prišlo na misel, da bi mi tale avto mogel pregnati domotožje iz srca!«

8.

Nekaj časa je veselo brnel mali dvojčič honolulskega vozila, ne da bi bila kriminalist in Bob spregovorila kako besedo. Hladen mrak se je spuščal na sivo zastrto puštinjo; sence dreves so postajale daljše, puščavski veter jim je pačil čudne obrise.

»Charlie,« je končno povzel besedo Bob, »kaj misliš o naši deželi?«

»Srečen sem, da jo vidim. Vedno sem si želel izpremembe.«

»Ali je kaj podobna vaši domovini?«

»Havajski otoki leže, kakor Phillimorovi biseri, na kipečih nedrih oceana. V zraku je vedno dovolj vlage, dežja, ki ga nazivljemo tekoči sončni žarek, vlažen dih svetovnega morja. Tukaj pa je vprav obratno. Zrak je suh kakor časopis od lanskega leta.«

»Kaj bova počela sedaj?«

»Oprezovala in čakala. To je poseben primerljaj. Doma moram razjasnjevati zloči-

ne, ki so največkrat jasni ko beli dan. Tu je drugače. Tu je treba najprej razvozlati uganko, kakšen zločin se je sploh zgodil.«

»Menite, da je Madden tudi v zvezi? Ali pa mislite, da je Thorn sam krivec?«

»Morda dobiva nekega dne odgovor. Za sedaj je vsekakor bolje, da se z Maddenom ne sprijaznite preveč. Saj mu menda niste pripovedovali o Philu Maydorfu in kako sumljivo se je vedel v Frisku?«

»Doslej še ne. Ko pa sem poprej v Eldoradu zagledal Maydorfa, sem zares pomišljaj, ali ne bi bilo bolje, razodeti se Maddenu.«

»Zakaj? Biseri niso v nevarnosti. Če mu boste povedali o Maydorfu, bo morda velel nakit spraviti v New York. Kaj potem? Odpotoval bo, vi boste odpotovali, jaz bom odpotoval. Skrivnost ranche bo ostala nerazjasnjena.«

»Najbrž. Sploh pa se je zgodilo črno dejanje zadnje sredo.« Bob je kratko opisal, kaj se je tisti večer primerilo Pavli Wendell, kako je bil Thorn zmeden, ko jo je sprejel na vratih, in posebno, kako jo je opazila majhnega moža s črno brado ter z bisago na hrbtu.

Chan je pazljivo poslušal. »To bi utegnil biti važen migljaj. Ta črni bradač je morda glavni člen naše verige.« Približala sta se ranchi. »Pojdite noter in delajte se nedolžnega kakor novorojeno dete! Če boste pri telefonu govorili s svojim očetom, boste videli, da že vse ve. Brzovjavil sem mu.«

(Dalje prihodnjic)

Avstrijska televizija

NEDELJA, 26. junija 1966: 15.25 Kratka poročila — 15.30—17.00 Prenos mednarodnega plavalnega mitinga (srečanja) v Wolfsbergu — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Viller-ville v Južnem morju — 17.30 Mladinski svet — 18.00 Kaj lahko postanem? — 18.30 Naša lahko-noč oddaja za otroke — 18.35 Za družino: Mojstrska šola za šoferje — 18.55 Kratka poročila — 19.00 Družina Leitner: Naše mesečno srečanje s televizijsko družino — 19.30 Aktualni športni pregled — 20.10 1. večerna poročila — 20.30 „Dobra zemlja“; po svetovnoznanim romanu Pearl s. Buck — 22.35 Kristjan v času — 22.45 2. večerna poročila — 22.55 Filmsko poročilo o krožni kolesarski dirki „Po Franciji“ (Tour de France).

PONEDELJEK, 27. junija 1966: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma; tečaj francoskega jezika — 19.00 Pustolovščine pod vodo: „Mivka“ — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.05 Može in sile (moči): Mao Ce Tung — 20.55 Zmerom jeza s Harryjem. Ameriška strahotna šala Alfreda Hitchcocka — 2.35 Čas v sliki — 22.55 Filmsko poročilo o krožni kolesarski dirki „Po Franciji“

TOREK, 28. junija 1966: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Nemščina za domačine — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 21.35 Tuji odmevi: Razprava s tujimi novinarji o zunanji politiki — 22.25 Največje bokarske tekme stoletja — 23.05 Filmsko poročilo o krožni kolesarski dirki „Po Franciji“ (Tour de France).

SREDA, 29. junija 1966: 10.00 Šolska televizija: Resen kalendarij — 11.00 Kratka poročila — 11.03 Mesto videzov — 17.00 kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Mali risarski nauk — 17.35 Za otroke od 11. leta dalje: Čarobni svet koralnih čeri — 18.15 Naša lahko-noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: tečaj francoskega jezika — 18.55 Prizori iz Avstrije — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.00 „Svet pripada ženi“; filmska komedija — 21.35 Čas v sliki — 21.55 Filmsko poročilo o krožni kolesarski dirki „Po Franciji“ (Tour de France)

ČETRTEK, 30. junija 1966: 11.00 Šolska televizija: Kratka poročila — 11.03 Za kulisami živalskega vrta Schönbrunn — 12.00 Boj morskimi smrti. Ne samo

plavalce, ampak tudi reševalce potrebujemo — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 18.55 Športni kalejdoskop — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos iz bavarskega radia: „Podarjena leta“. Televizijska igra Gerald Syvoryja — 21.45 Čas v sliki — 22.05 Z očmi naših otrok — 22.30 Filmsko poročilo o krožni kolesarski dirki „Po Franciji“ (Tour de France)

PETEK, 1. julija 1966: 10.00 Šolska televizija: Kaj lahko postanem: Kmečki ženski poklici — 11.00 Kratka poročila — 11.03 Velike družine — 19.00 Kratka poročila — 19.03 Televizijska kuhinja: naši televizijski kuharji v kampingih (tabornjenju) — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.10 Sestanek z živalmi; filmsko poročilo — 21.00 Mademoiselle Löwenzorn; televizijska igra Ulricha Becherja — 22.35 Čas v sliki — 22.55 Filmsko poročilo o krožni kolesarski dirki „Po Franciji“ (Tour de France).

SOBOTA, 2. julija 1966: 14.40 Kratka poročila — 14.45 Evrovizija zahodnonemškega radia: „Igra brez mej“. Mednarodni mestni turnir Francija-Belgija — 16.15—17.25 Prenos z Dunaja: Rokometno svetovno prvenstvo 1966. Avstrija proti švici — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom — 19.25 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.00 Prenos iz gledališča 21.30 Večerna poročila, nato v žarometu „Sedem dni svetovnih dogajanj — 22.00 „Obrambna pregraja pri Sv. Antonu“. Razlaga nekaterih Teksčanov proti premoči mehiške diktature.

Ure in nakit v veliki izbiri pri

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

NEKAJ SPOMINOV

(Nadaljevanje s 7. strani)

lepo opisana bodočnost, bo tudi priboljšek, dar iz paketa, boljši. Pakete je dobila redke čase. Malo je škilila, bila je zelo zgovorna in prijetna. Zameriti se ji ni hotela nobena, ker o srečni bodočnosti je le vsaka rada slišala.

Če ti kdo pove kaj lepega, mu kar nehoti verjameš, pravzaprav želiš, da bi se vse uresničilo.

Ko tako gledam, vidim, da takšen »kšeft« niti ni težak. Jezik moraš imeti, malo moraš vedeti o preteklosti svoje žrtve, stvar moraš znati olepšati — pa gre. Mojca govori dru-

gim, jaz bom pa pri njej poskusila. Saj tudi ona potrebuje tolažbe, si mislim.

Nekega dne ji zares rečem, da znam tudi jaz »govoriti na roke«. Nekateri se nasmehnejo, druge me začudeno pogledajo, saj še niso slišale, da znam prerokovati.

»Pa nam povej kaj!« so rekle.

Odgovorila sem, da dobro moraš misliti. Pa mi reče Mojca, naj njej »prerokujem«.

»No, če je že tako, pa bom tebi!« In sem začela. Ravno njene prošnje sem čakala, saj sem že s tem namenom nabrala že precej podatkov iz njenega življenja oziroma preteklosti. Začela sem: Življenje, ki je zasenčeno, nesreča v ljubezni, naj se potolaži, da še čaka nanjo; da bo dobila pošto itd. Če se ji je obraz zjasnil, sem še kaj dodala, vedno bolj sem ugotavljala, da mi kar gre. Ko je bilo mojega prerokovanja konec, reče Mojca vsa navdušena, da ji še nihče ni tako uganil.

To res ni bilo težko. Vsaka je od vsake več ali manj poznala njeno preteklost in vsebino pošte, ki je bila tako rekoč javna tajnost za vse. Mojca je pač verjela; kako tudi ne, saj je bilo skoraj vse po resnici povedano.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 26. 6. 6.15 Duhovni nagovor. — S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 27. 6. 14.15 Poročila, vreme, objave. — Pregled sporeda slovenskih oddaj. — Popevke za vse. — 18.00 Za našo vas. — TOREK, 28. 6. 14.15 Poročila, vreme, objave. — Športni mozaik. — Godbe na pihala. — SREDA, 29. 6. 14.15 Poročila, vreme, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 14.15 Poročila, vreme, objave. — Iz ljudstva za ljudstvo (Fr. Prušnik-Wölll pripoveduje). — PETEK, 1. 7. 14.15 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Cerkev in svet. — SOBOTA, 2. 7. 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

DAS A & O ANGEBOT

Vom 24. bis 30. Juni 1966:

A&O HIMBEERSAFT ca. 965 g **19.⁶⁰**

TRINKGLÄSER 6 STÜCK **24.-**

SAURE DROPS 300 g **4.⁹⁰**

Als neue A&O-Markenware stellen wir vor:

A&O HAUSHALTSCHOKOLADE zum Kochen und Essen 400 g **10.⁹⁰**

FÜR SIE

Velika izbira
perila in blaga pri
L. Mañee
Klagenfurt, Alter Platz 35

POHIŠTVO

za dom in za goste
PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vesi.

Darujte za visokošolski dom

Kacotan

PFAFF

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wiennergasse 10
(Promenadna cona)

KADAR PRIDETE V CELOVEC, OBIŠČITE

Mohorjevo trgovino

10.- OKTOBER - STRASSE 27

Nudi vam:

- RIMSKI MISAL
- molitvenike za obhajilo in birmo
- razne knjige (tudi po naročilu) ● gramofonske plošče
- devocionalije, križe, rožne vence, škropilnike
- sveče za večno luč ● lesne umetnine
- papirne potrebščine za šolo in dom

ZA PRIJAZNO POSTREŽBO JE VEDNO POSKRBLJENO!